

SAMMANFATTNING

Ann Sandberg
Christina Tengwall

Inlärningsstilar - det unika sätt varje elev har för att lära in ny kunskap
Learning styles- the unique way each student learns new information

2007

34 sidor

Syftet med vår uppsats har varit att undersöka och belysa hur pedagoger definierar inlärningsstil och vilka olika undervisningsstilar de använder för att möta elevers olika behov. Vår undersökning är kvalitativ och grundar sig på 5 observationer i olika åldersgrupper samt 5 intervjuer med respektive pedagog i en lärstilsinriktad skola. Studien visar att de lärare som grundar sin pedagogik på forskning och känner trygghet i sin pedagogroll individanpassar undervisningen mer. De varierar sig och tar mer hänsyn till elevers taktila och kinestetiska preferenser samt de miljömässiga och sociologiska elementen än de pedagoger som utgår från mer traditionell undervisningsstil och visuella och auditiva preferenser. Lärstilspedagogiken underlättar att hitta metoder till varje elev, vilket ökar motivation, arbetsglädje och självkänsla. Möjligheten att arbeta fullt ut kan vara problematiskt då det krävs fördjupad kunskap och förståelse för barns olika inlärningsstilar men även alternativa material och metoder för att leva upp till denna pedagogik.

Nyckelord: Lärstil, lärstilspedagogik, inlärningsstil, undervisningsstil.

ISB
Institutionen för samhälls- och beteendevetenskap

Inlärningsstilar

- det unika sätt varje elev har för att lära in ny kunskap

Learning styles- the unique way each student learns new information

Författare:
Ann Sandberg
Christina Tengwall

Handledare:
Iréne Lind Nilsson

Examensarbete i lärarutbildningen
Vårterminen 2007

Examinator:
Ilona Antal-Lundström

Innehållsförteckning	Sid
1 Inledning.....	1
1.1 Syfte	1
1.2 Frågeställningar	1
1.3 Definition av begrepp.....	1
2 Litteraturgenomgång	2
2.1 Nya undervisningsmetoder	2
2.2 Multipla intelligenser	3
2.3 Inläring och motivation	3
2.4 Dunn & Dunn´s lärstilsmodell	4
2.5 Perceptuella preferenser (sinnen)	5
2.5.1 Det visuella sinnet	5
2.5.2 Det auditiva sinnet.....	5
2.5.3 Det taktila sinnet.....	6
2.5.4 Det kinestetiska sinnet.....	6
2.6 Informationsbearbetning	6
2.7 Pedagogens roll	6
2.8 Kritik mot inlärningsstilar	8
3 Metod	9
3.1 Datainsamlingsmetod	9
3.1.1 Observation	9
3.1.2 Intervju	9
3.2 Urval.....	10
3.2.1 Observation	10
3.2.2 Intervju	10
3.3 Tillvägagångssätt.....	10
3.3.1 Observation	10
3.3.2 Intervju	11
3.4 Etiska ställningstaganden	11
3.5 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	11
4 Resultat	12
4.1 Resultat av observationer	12
4.1.1 Observation 1, pedagog A	12
4.1.2 Observation 2, pedagog B	13
4.1.3 Observation 3, pedagog C	14
4.1.4 Observation 4, pedagog D.....	15
4.1.5 Observation 5, pedagog E	16
4.2 Resultat av pedagogintervjuer	17
4.2.1 Fråga 1. Vad är inlärningsstil för dig?.....	18
4.2.2 Fråga 2. Hur känner du inför arbetet med inlärningsstilar?	18
4.2.3 Fråga 3. På vilket sätt jobbar du med elev som du ser är i behov av en individanpassad inlärningsstil?.....	19
4.2.4 Fråga 4. Vilket undervisningssätt föredrar du?	21
4.2.5 Fråga 5. Finns det någon undervisningsstil som är mer tilltalande för elever?.....	21

4.3 Sammanfattning av resultaten	22
4.3.1 Intervju	22
4.3.2 Observationer	22

5 Diskussion.....	23
5.1 Inlärningsstil.....	23
5.2 Hur pedagoger arbetar med individanpassad undervisning	26
5.3 Slutsatser	28
5.4 Slutord	28

Referenslista

Bilagor

1 Inledning

Med den här uppsatsen vill vi finna verktyg för elever som har behov av ett annat sätt att lära än den traditionella undervisningen. I dagens skola utgår pedagogen ofta utifrån att det är ett kollektiv denne undervisar. Det gynnar speciellt inte utsatta elever som har inlärningsproblem eller sociala svårigheter. Som blivande pedagoger vill vi veta hur vi ska stimulera lusten, nyfikenheten och lärandets glädje hos eleverna. Vi menar att alla elever är begåvade på något sätt. Det gäller bara att upptäcka och utveckla individens förmågor, för den finns inneboende i alla barn. När vi har gjort vår VFU-praktik har vi observerat att många elever inte har en undervisning som är individanpassad. Det kan i vissa fall resultera i att eleven tappar intresset och har svårt att uppnå målen. Vi har nämligen reflekterat över att de flesta eleverna i de tidiga årskurserna är motiverade och vill lära sig saker, men med tiden tappar många denna lust och förlorar motivationen. Enligt skollagen har varje barn rätt till utbildning. Vi vill därför hitta en pedagogik som gör att varje elev finner och utvecklar sin egen inlärningsstil för att eleven sedan ska kunna uppnå de individuella målen. Varje elev har sitt eget sätt att lära, bearbeta och lagra information. Individerna har en kombination av metoder och tillvägagångssätt i det egna lärandet. För att eleven ska känna tillfredsställelse i sitt kunskapsinhämtande har flera faktorer betydelse bl.a. att det är viktigt att pedagogen har en helhetssyn på individen. Det behövs också olika undervisningsmaterial som passar olika individer vad gäller vilket sätt eleven bäst lär in på, om denne är auditiv, visuell, taktill eller kinestetisk. Även miljön i klassrummet bör vara tillåtande och funktionell för eleverna. Gruppsammansättningen är en annan faktor som har betydelse och den har att göra med vilket socialt behov eleven har, dvs. om eleven vill jobba i grupp eller enskilt. För att eleven ska få motivation och glädje i skolan bör pedagogen arbeta för att varje elev ska kunna hitta sitt sätt att lära. Det här arbetet kommer vi ha nytta av i vår blivande lärarroll.

1.1 Syfte

Vi vill i detta examensarbete undersöka och belysa hur pedagoger definierar inlärningsstil och vilka olika undervisningsstilar de använder för att möta elevers olika behov.

1.2 Frågeställningar

- Vad är inlärningsstil?
- Vilka undervisningsstilar arbetar pedagoger med för att möta elevers olika behov av individanpassade inlärningsstilar?

1.3 Definition av begrepp

Vi kommer i vår uppsats att använda oss av några begrepp som vi härmed vill förtydliga. När vi talar om *traditionell undervisning* menar vi att undervisningen styrs utifrån lärobokens innehåll, där eleverna lär sig genom att själva läsa innehållet i böckerna, samt lyssna på när läraren föreläser, undervisar, skriver ned och förmedlar vad som är viktigt. Eleverna förväntas att inhämta lärarens kunskaper och sedan muntligt eller helst skriftligt bevisa att de kan just den kunskapsmassan (Boström, 1998). *Lärstil* är enligt Dunn och Dunn (1995) hur en individ koncentrerar sig, processar och bearbetar nytt och svårt material. Det är ett begrepp vi endast använder oss av när vi talar om Dunn och Duns lärstilmodell. När vi använder begreppet *Inlärningsstil* syftar vi på Dunn och Duns förklaring av lärstil.

När vi använder ordet *undervisningsstil* menar vi det sätt som pedagogen använder för att lära ut. När vi dessutom skriver *individ Anpassad* menar vi att undervisningen är anpassad för varje enskild elev (Boström, 2006).

2 Litteraturgenomgång

2.1 Nya undervisningsmetoder

Skolverkets rapport visar att effekterna av de brister som finns i skolan pekar på att eleverna inte får tillfälle till bästa möjliga lärande utifrån sina förutsättningar och att alla elever inte får en likvärdig utbildning. Den kollektiva tidstilldelningen som dominerar i skolan innebär att stress lätt framkallas hos eleverna p.g.a. obalansen mellan tid och uppgift. Eleverna stöps i samma form och de känner sig stressade av ojämn arbetsfördelning. En ineffektiv tidsanvändning innebär också att resurser spills och att det uppstår stora kostnader för samhället att reparera det som förlorats, t.ex. genom att eleverna gör om delar av sin utbildning i komvux (Skolverket, 2003).

Vår nuvarande läroplan, LPO/LPF-94 poängterar en metodisk variation som utgår från den enskilda individen. Följande citat ”Undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov... innebär att undervisningen aldrig kan utformas lika för alla” (Lpo/Lpf-94 ur Lärarens handbok, 2002. s10). Elever misslyckas inte p.g.a. läroplanen, de kan lära sig praktiskt taget vilket ämne som helst när de undervisas med rätt metod och teknik som överensstämmer med deras inlärningsstil (Boström & Wallenberg, 2005).

Drugli (2003) menar att det finns en lång tradition i skolans värld att när eleven inte lyckades med sitt skolarbete ansåg man att orsaken fanns hos barnet självt, t.ex. genom att man hävdar att anledningen till att ett barn inte utvecklas som förväntat i skolan är låg begåvning, läs- och skrivsvårigheter, ADHD eller liknande problematik.

Individualisering är ibland ett alltför oklart begrepp. Vad det praktiskt handlar om är att skapa en miljö som stöder aktivitet och skillnader, något som brukar betecknas som en flexibel lärmiljö. Här fokuserar läraren på den enskilde individen, den som lär enskilt eller tillsammans med andra. Att undervisa alla på samma sätt, att använda standardiserade metoder, står inte i överensstämmelse med en modern uppfattning om lärande, som istället tar sin utgångspunkt i den enskildes lärande som något unikt (Ellmin, 2003).

Piagets teori om kunskapsutveckling brukar betraktas som konstruktivistisk. Han menar att det är barnet självt som konstruerar förståelse d.v.s. får kunskap. Det går inte att bara ta över någon annans kunskap, barnet måste själv vara en aktiv konstruktör, förståelsen får han genom tidigare erfarenheter och insikter (Doverborg, 1987). Skolan utgår ifrån det lingvistiska och det logisk-matematiska tankesättet, som om alla människor lär på samma sätt och att det finns ett universellt sätt att mäta kunskap. Om pedagogen använde sig av flera olika sätt lära ut och mäta kunskaper, skulle fler elever lyckas i skolan istället för att många misslyckas i det rådande undervisningssystemet. Om man dessutom skulle omstrukturera skolan så att den passar bättre in i dagens samhälle, skulle eleverna bli mer motiverade till att delta i undervisningen (Gardner, 1998).

2.2 Multipla intelligenser

Howard Gardner (1998) är en amerikansk forskare inom utvecklingspsykologi och kognitiv psykologi, som i Sverige mest är känd för sina teorier om de Multipla intelligenserna, (nio intelligenser). Han menar att människan har olika intelligenser som gör att man har olika lärtilar och därmed olika förmåga att lära sig på, d.v.s. förmågan att lösa problem och att skapa något i ett naturligt och meningsfullt sammanhang. Alla har tillgång till dessa intelligenser men man är olika stark respektive svag i dem. Gardners teori om Multipla intelligenser har alltså likheter med teorier om lärtilar. De tydligaste likheterna är att man ska utgå från elevens individuella behov och de styrkor denne har.

Inom forskningen visar det att människor har olika intellekt och därmed lär, minns, presterar och förstår på olika sätt. Idag finns det en viss typ av elever som klarar skolan bättre än andra p.g.a. att skolan enbart vänder sig till elever som lär sig på ett speciellt sätt, istället för att tillgodose alla elevers behov. Det är viktigt att vara medveten om detta så att pedagogen kan hjälpa eleven att hitta sitt sätt att lära. Framtidens skola måste arbeta mot förståelse och då krävs det att alla elever hittar ett eget sätt till förståelse. Man måste skapa ett klimat som gör att eleverna på ett enkelt sätt kopplar samman sina intuitiva kunskapsätt med akademiska kunskapsformer (Gardner, 1998).

2.3 Inläring och motivation

Nationalencyklopedin har följande definition på motivation: ”Sammanfattande psykologisk term för de processer som sätter igång, upprätthåller och riktar beteende. Teorier om motivation förklarar varför vi överhuvudtaget handlar och varför vi gör vissa saker snarare än andra.”(Nationalencyklopedins ordbok, 2000).

Effektiv inläring kan bero på om man lyckas få eleven personligt och aktivt engagerad. En stimulerande miljö uppmuntrar den lek som främjar hjärntillväxt och lägger goda grunder till ett livslångt lärande. Rörelse, musik och andra uttrycksfulla former är en väg. Att känsloklimatet är positivt och att uppmuntra barnet att uttrycka känslor och göra val, gör att all inläring fastnar bättre. Uppmuntrar man det kan motivationsproblem förhindras (Healy, 1993). Med motivation, enkla medel, och god vilja kan man nå goda resultat, framför allt om eleverna använder sin högra hjärnhalva under inläringen, vilket framhålls av många framstående forskare (Boström & Wallenberg, 2005).

Om vi uppfattar en inläringssituation som positiv minns vi bättre och lärandet blir effektivare. Inläring är alltså inte bara en intellektuell övning utan även ett känslomässigt engagemang. En av de främsta inläringssfaktorerna i klassrummet är positiva känslor och förväntningar. Att i klassrummet också anslå viktiga ord och bilder på väggarna gör att inläringen sker omedvetet (Boström, 1998).

Fördelen med att låta eleverna lära in via den inläringssstil som passar dem bäst är att det förhöjer nöjet, motivationen, självförtroendet och tillägnandet av kunskaper och färdigheter. När elever får vara med och påverka skapas såväl motivation som arbetsglädje (Boström & Wallenberg, 2005).” Om man skall förstå inläring måste man hela tiden komma ihåg att inläring och motivation är olösligt sammanvävda. Inläring måste därför ses i skenet av skolans och närmiljöns sociala och kulturella ramar. Nyckeln till elevens inläringssprocess hittar man inte i en enkel inläringssformel. Mer sannolikt är att nyckeln ligger i förståelse för hela det sociala samspel som fyller elevens värld” (Imsen, 1988, s.220).

I Stensmo (1997) menar Maslow att individens behov så som självkänsla, självförverkligande och erkännande är viktiga att tillfredsställa. Eleverna utvecklas efter deras egna, föräldrars, vänners och pedagogens förväntningar om framgång. Varje individ har en utvecklingspotential som det gäller att man tar tillvara. Han uttrycker det så här: "Ett klassrum som befrämjar elevernas självförverkligande, uppmuntrar till nyfikenhet, utmaningar och prövandet av nya vägar" (Stensmo, 1997, s.114).

2.4 Dunn & Dunn lärstilmodell

Lärstil är ett begrepp som uppkom på 1960-talet. Det är Rita Dunn som genom att individualisera undervisningen ville väcka ett medvetande om att elever är olika. Det finns olika lärstilmodeller men vi har valt att använda oss av Dunn och Dunn's lärstilmodell (se bilaga 1). De har i sin forskning identifierat 20 olika faktorer som är grupperade i 5 element, som alla har betydelse för en individs inlärningsstil. Enligt Boströms (1998) fria översättning av Dunn & Dunn beskrivs lärstil som det sätt som varje individ påverkas av via:

- *miljömässiga element* (ljud, ljus, temperatur och möbler)
- *emotionella element* (motivation, uthållighet, ansvar, anpassning och struktur)
- *sociologiska element* (att lära sig enskilt, i par, i grupp, som en del av ett arbetslag, med en ledare eller en variation av dessa faktorer)
- *fysiologiska element* (perceptuella styrkor d.v.s. auditiv, visuell, taktil eller kinestetisk preferens. Dessutom ingår faktorerna intag, vilket innebär att vissa elever koncentrerar sig bättre om de tuggar på något och tid på dagen, d.v.s. vilken tid på dygnet de lär bäst samt rörlighet, d.v.s. att vissa elever behöver röra på sig under arbetets gång).
- *psykologiska element* (informationsbearbetning, analytiskt och holistiskt, samt tankestil, impulsiv eller reflekterande nyinläring av färdigheter och komplext material)

I Dunn och Dunn's lärstilmodell (se bilaga 1) ligger varje individs styrkor och behov som en plattform. För att iscensätta lärande ställer man följande frågor till eleven: Vad är du bra på? Vilka är dina styrkor och dina behov? Hur kan jag som pedagog hjälpa dig med utgångspunkt i din inlärningsstil? Man fokuserar inte på *en* specifik metod eller teori. Om pedagogen vet hur ett barn lär sig bäst kan denne hitta metoder och strategier som passar barnet. Teorin om inlärningsstilar börjar i första hand i barnens styrkor och behov, det är viktigt för att skapa lust och glädje och höja barnets egenvärde. Först fokuseras det friska, det som fungerar och det positiva. När barnet känner sig bekräftat och accepterat i sitt sätt att lära, kan man se till det som fungerar mindre bra (Boström, 2006). Inlärningsstil (lärstil) enligt Dunn och Dunn definieras hur en individ koncentrerar sig, processar och bearbetar nytt och svårt material, med deras egna ord: "Learning style is the way each learner begins to concentrate on, process and retain new and difficult information" (Lärstilscenter, 2006).

Eftersom varje elev har sin personliga inlärningsstil, är det viktigt att pedagogen förstår vad som troligtvis gör det möjligt för eleven att koncentrera sig och minnas bättre (Boström, 2004). Om läraren känner till de starka sidorna i barnets inlärningsstil och vilka preferenser det har kan läraren hjälpa till att utveckla potentialen maximalt. Enligt makarna Dunn handlar inlärningsstilar om individens unika sätt att lära sig och hur pedagogen kan utnyttja detta för att individualisera undervisningen så bra som möjligt och därmed göra det så effektivt som möjligt (Dunn, Dunn & Treffinger, 1995). Forskning har visat att de flesta elever vet hur de

lär sig och att de lär sig bättre när undervisningen sker med hjälp av deras starka sidor i inlärningsstilen, och att de är mer mottagliga och samarbetsvilliga när de får lära sig med hjälp av sina preferenser (Dunn m.fl. 1995). Inlärningsstilen är inte statisk, den kan förändras med medvetenhet. Det sinne som dominerar (den perceptuella dominansen) är av största vikt vid inläringen. När vi ska lära oss något som är nytt och svårt vill vi få informationen presenterad på vårt typiska system, d.v.s. det sinne vi lär bäst på. Bäst lär vi dock när flera sinnen är involverade s.k. multisensoriskt lärande (Boström,1998).

2.5 Perceptuella preferenser(sinnen)

Lärstilsmetodiken är individbaserad och stimulerar de perceptuella preferenserna d.v.s. sinnena hörsel (auditiv), syn (visuell), händer (taktil) kropp (kinestetiskt), beskriver Boström (1998).

2.5.1 Det visuella sinnet

Den visuelle lär sig genom att se. Metoder som passar visuella elever kan vara att läsa, skriva, göra anteckningar, titta på tankekartor och diagram, se på tv eller bilder. Även att markera i böcker med färgpenna är en bra metod (Boström,1998). Den visuella eleven vill ha pedagogen som förebild, allt i undervisningen är viktigt. Hon vill ha distans från pedagogen och föredrar den traditionella lärarledda undervisningen. Distanstagandet tar sig i uttryck i att eleven vill se på pedagogen när denne undervisar- minst med en armlängds avstånd. Tala inte för mycket med den visuelle eleven det gör att hon kan bli uttråkad. För att optimera undervisningen ska pedagogen titta på tavlan och visa fakta som ska läras ut. Elevens ögon följer nämligen dina ögon. Hastigheten för inläringen är snabb och lagringen i hjärnan går fort. Långtidsminnet är inte alltid så bra ”Snabbt vunnet – snabbt försvunnet” är ett uttryck som kan stämma. Skriv inte samtidigt som du talar, det kan vara svårt att följa med i undervisningen. Pedagogen bör inte läsa högt, den visuella föredrar att läsa själv. För att optimera inläringen bör man lägga in kinestetiska/taktila övningar (se sid.6) så att de förstår kopplingen mellan teori och praktik. Att lära sig lyssna och förmåga att verbalt uttrycka sin mening är nyttigt för den visuelle (Boström & Wallenberg, 2005).

2.5.2 Det auditiva sinnet

Den auditive lär sig genom att lyssna. Metoder som passar auditiva elever är att lyssna på föreläsningar, inspelade band (övar både inläsning och avlyssning), delta i diskussioner, arbeta i grupp och göra intervjuer (Boström,1998). Pedagogen kan underlätta inläringen för den auditive eleven genom att inte tala för fort eller inte undervisa *för* visuellt utan istället låta eleven tala. Pedagogen kan nicka åt eleven för att ge denne feedback. Stegvis kan du gå igenom fakta och upprepa gärna det viktigaste. Att diskutera texter och skrivna ord utvecklar den auditive eleven i visuell riktning. Arbetsformer som den auditive föredrar är grupp- och pararbeten. Använd gärna ett varierat språk med alla de facktermer, glosor och dylikt som du vill att han ska kunna. Den auditive eleven minns bäst via hörseln därför är även musik att rekommendera vid inläringen (Boström & Wallenberg, 2005).

2.5.3 Det taktila sinnet

Den taktile- lär sig om fingrarna få vara sysselsatta under lärandet. Taktila metoder är exempelvis dataprogram, spel, pussel och kort (Boström,1998). Den taktile eleven kan man ge en färgglad koosboll som denne får klämma på, det är ett positivt stimuli för mentala

processer. Det kan vara t.ex. om eleven känner nervositet vid tal och presentationer. Uppmuntra datorskrivande för den taktile eleven. Det tar lite extra tid att bli klar med arbeten ge därför tid till den taktile eleven. Erfarenheten visar att den taktile oftast är noggrann och detaljinriktad (Boström & Wallenberg, 2005).

2.5.4 Det kinestetiska sinnet

Den kinestetiske- lär sig genom att uppleva, röra sig, känna och använda sin intuition. Metoder för kinestetiskt lärande kan vara experiment, rollspel, dramatiseringar, tipsslingor och fältstudier (Boström, 1998). För kinestetikern bör man börja med en spännande praktisk övning där han får involvera kroppen eller händerna. Pedagogerna kan spela teater, visa ovanliga praktiska övningar eller låta eleven själv delta i drama. Vidrör inte dessa elever förrän de först tagit i dig, då först kan pedagogerna ge en uppmuntrande klapp på axeln emellanåt. Detta kan göras när pedagogerna har undervisat något riktigt viktigt. Kinestetikern minns bättre då eftersom minnet finns i kroppen. Använd gärna färger i undervisningen. Låt dessa elever få välja mellan olika uppgifter t.ex. som ett "smörgåsbord" med olika arbetsuppgifter och låt dem arbeta på beting, de känner då att de har valfrihet (Boström & Wallenberg, 2005).

2.6 Informationsbearbetning

För att barnet ska minnas vad den lärt sig måste de bearbeta informationen. De flesta barn lär in ny information på ett av två olika sätt – analytiskt eller holistiskt. Analytiska elever lär sig bäst när informationen presenteras steg för steg (Dunn m.fl. 1995). Med grupper som är analytiskt dominanta bör pedagogerna börja med fakta och exakta instruktioner och vägleda dem tills de förstått hela idén (Boström, 1998). Preferenserna under inläringen är tystnad, stark belysning, formella sittplatser t.ex. hård stol och skrivbord. Arbetar på en enda uppgift tills den är klar och börjar därefter med nästa uppgift. Holistiska elever lär sig bäst genom berättelser speciellt om berättelsen handlar om något som intresserar dem. Även humor, illustrationer, symboler och bilder är bra för den holistiska eleven. Det sistnämnda får gärna presenteras genom en anekdot som förklarar vad de behöver lära sig och varför (Dunn m.fl. 1995). Till skillnad mot den analytiske bör man här börja med idén som helhet, när de förstått vad lektionen går ut på och varför kan man sedan gå in på detaljerna (Boström, 1998). Preferenserna för holistiska människor under inläringen är ljud t.ex. musik och prat, dämpad belysning, informella sittplatser t.ex. fåtölj, säng och matta. Arbetar på flera uppgifter samtidigt med pauser däremellan. Smååter, dricker m.m. medan de håller på med sina uppgifter. Många barn är varken analytiska eller holistiska, de har då egenskaper som återspeglar båda stilarna (Dunn m.fl. 1995). I grunden handlar informationsbearbetningen om hur elevernas hjärnor tar emot informationen. En pedagog bör alltså ställa sig frågan; Kommer eleverna att kunna ta emot information på det sätt som jag lägger upp min lektionsplanering? (Boström, 1998). I Boström (1998) menar Grindler att det finns två visuella centra. (Att visualisera betyder att se inre bilder). I hjärnan finns två visuella centra. I den vänstra halvan finns ord och bokstäver och i den högra finns objekt och bilder. I t.ex. läsning kodas och avkodas informationen i den vänstra hjärnhalvan. Den högra hjärnhalvan ger förståelsen och helheten.

2.7 Pedagogens roll

Förr skulle eleven anpassa sig till lärarens krav och metoder. Idag ska undervisningen vara individanpassad. I läroplanen tar man upp vikten av mål att sträva mot, bl.a. skall skolan

sträva efter att eleven ska utveckla nyfikenhet och lust att lära, dessutom säger läroplanen att eleven ska utveckla sitt eget sätt att lära (Lpo/Lpf-94). Pedagogerna ska förstå varje elevs behov och sätt att ta emot information. Läroplanen säger att vi ska sätta eleven i centrum. För att skapa en skola för alla måste vi som pedagoger sätta oss in i olika inlärningsstilar. Vi måste hitta inlärningsstrategier som passar olika typer av elever (Boström & Wallenberg, 2005). Pedagogerna måste också ha självkännedom om hur denne lär in/lär ut. Pedagogens undervisningsstil är mycket viktig för inlärningsprocessen. Det bör vara ett intimt samarbete mellan eleven och pedagogens undervisningsstil, det ger bättre förutsättningar för att eleven ska klara sig bra och trivas i skolan. För att nå så många elever som möjligt måste pedagogerna kunna undervisa multisensoriskt och också vara uppmärksam på att det finns flera olika inlärningsstilar (Boström, 1998). Att som lärare förstå en elevs inlärningsstil behöver inte betyda att man sänker kraven på denne. Hjälpe eleven att respektera sin egen stil (Healy, 1993).

Begåvning kan ses som egenskaper eller möjligheter som kan upptäckas och utvecklas, det är inte bara en etikett som ett lyckligt fåtal blir tilldelade. Begåvningen märker man i barnets förmågor, intressen, kreativitet och personliga motivation. En elevs begåvning kan utvecklas med hjälp av pedagogerna som bör vara villiga att inse och respektera individuella skillnader. Denne bör även bli medveten om barnets sätt att behandla information, perceptuella förmågor, deras preferenser vad gäller omgivningen samt emotionella och fysiologiska egenskaper (Dunn m.fl. 1995).

Man måste se till att de lärande verkligen vill ha den kunskap som lärande faktiskt ger. De måste även ha en uppfattning om vad de ska göra med den och knyta ihop det med vad de tidigare lärt sig. Det är också viktigt att de får arbeta i sin takt utan stress och dessutom känna stöd hos pedagogerna. Pedagogerna är den som ska få eleverna att aktivera sitt eget tänkande (Egidius, 2005).

När pedagogerna har gjort en lektionsplan ska den återspegla dennes omdöme vad beträffar varje elevs förmåga, utvecklingsstadium, inlärningsbakgrund, intressen och inlärningsstil. Utifrån planen kommer speciella mål, råd och anvisningar samt beslut på elevens placering i klassrummet och vilka uppgifter denne ska ha. Utifrån en sådan plan kommer eleven att få stor behållning av en sådan personlig uppmärksamhet (Dunn m.fl. 1995).

En pedagogs ledarskapsroll i klassrummet går bl.a. ut på att se till att miljön i klassrummet är tillåtande och funktionell för eleverna. För att en elev ska må bra i klassrumsmiljön krävs det att pedagogerna ser till de olika behov som kan påverka detta. Eleverna har bl.a. fysiska behov, det innebär att man ska se till om eleverna är hungriga, trötta, törstiga o.s.v. Eleverna har även ett trygghetsbehov då man ser till att eleverna mår psykiskt bra. Känner sig eleverna otrygga och rädda lägger de sin energi på att hantera ångesten gällande detta istället. Faktorer som gör att elever känner sig trygga är bland annat att det finns stabilitet, regler och struktur i klassrummet (Boström & Wallenberg, 2005).

Omsorgsfullt inredda klassrum kan enligt vissa forskare förbättra det pedagogiska arbetet till 25 %. Forskare menar också att det traditionella klassrummet kan vara det största hindret för effektiv inläring. Om miljön är positiv finns möjlighet för konstruktivt lärande. Rika miljöer stimulerar hjärnan och man bör förändra miljön ofta för att elevernas hjärnor ska fortsätta vara alerta. Alla platser kan användas för att påverka inläringen, omedvetet eller medvetet. Man måste dock vara försiktig med för mycket förändring då barn med speciella behov behöver trygghet och stabilitet i sin lärandesituation. Barn med speciella behov bör inte heller

överstimuleras av för mycket intryck som kan störa deras inläring och deras beteende. En annan stark komponent för lärandet är musik. Ett effektivt sätt att påverka människans sinnestillstånd är att använda sig av musik i undervisningen. Det finns många anledningar till att använda musik, det skapar avspänning, påverkar klassrumsklimatet, ökar koncentrationen m.m. Att ha svag belysning i klassrummet gör att många elever presterar bättre. För att läsa och koncentrera sig behöver eleverna just den ljusstyrka de själva känner är behaglig, fråga vad som känns bäst (Boström, 1998).

Pedagogen måste ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera. Det räcker inte för eleverna att vara aktiva och laborera med material utan det är viktigt att eleven får reflektera över det man gör eller man tänker (Doverborg, 1987). Med elevernas inlärningsstilar som grund kan man vägleda elever i det individuella lärandet och få dem att själva reflektera över hur de har lärt sig, tagit till sig kunskapen på bästa sätt (Boström, 2006).

Tidigare studier visar att barn behöver olika typ av inläring vid olika åldrar. Som vuxen har vi en ganska klar uppfattning om vad som är ”arbete” och ”lek”. De flesta tror att vi måste arbeta hårt för att lära oss något, medan en inlärningsprocess egentligen är både rolig och spännande (Healy, 1993). Det är viktigt att välja rätt läraktivitet, den aktivitet som passar till rätt inlärningsstil. Alla inlärningsstilar har styrkor och svagheter, men de är ofta situationsrelaterade. Det finns ingen stil som är bättre än någon annan. För en pedagog gäller det att hitta aktiviteter där styrkorna används och svagheter inte innebär för stort handikapp för eleven (Honey & Mumford, 2006). För att taktiskt kunna matcha olika inlärningsstilar krävs det av pedagogen ett genomtänkt och gediget förarbete. Det är därför en stor fördel om lärare samarbetar i arbetslag (Boström, 1998).

2.8 Kritik mot inlärningsstilar

Man måste fokusera på innehållet i undervisningen istället för att ha ett lärstilstänkande menar Lindelöf (2006). Förespråkarna för inlärningsstilar ger enkla svar på komplicerade problem som dessutom inte är grundade på vetenskap. De agerar som om det inte finns problem i skolan. Det är förklaringar som inte är tillräckligt tydliga om hur skolan ska anpassa sig efter varje elevs inlärningsstil. Utbredningen av inlärningsstilar är skrämmande. Självklart har alla människor olika sätt att lära in, men det är fler människor som är lika än olika när de lär in. Den största individuella skillnaden ligger i hur olika elevers erfarenheter är och det får stora pedagogiska konsekvenser. En inlärningsstil inkluderar så många olika faktorer och de i sin tur varierar i olika situationer. Lärstilstänkandet ger oss ingen kunskap som vi inte redan kände till, att individer lär in på olika sätt. Detta är ingen vetenskaplig teori, för det krävs inre sammanhang, konsekventa begrepp som stämmer överens med verkligheten. Den falska varudeklarationen säger att genom att veta hur man fungerar och fokus på rätt faktorer, kan skolan och inläringen bli lustfylld. Inläring är så mycket mer än så, t.ex. måste man utgå från elevens värld och kombinera den med skolans. Man måste sätta innehållet i undervisningen i fokus för den professionella diskussionen (Lindelöf, 2006).

Enligt Thors i Pedagogiska magasinet (Nr 3, 2006) menar Jönsson att grundtanken med inlärningsstilar är bra, d.v.s. att alla har olika vägar att ta till sig kunskap. Men är rädd att det gemensamma i lärandet försvinner. I skolan ska eleverna förstå världen och det ska ske i växelverkan mellan helheten, klassen och det individuella. Jönsson menar att lärande sker i kommunikativa sammanhang. Det försvinner om alla gör olika saker som t.ex. att någon sitter avskilt och lyssnar på band. Vem diskuterar de med och vem prövar de sina tankar mot undrar hon. Det är i gruppen man lär sig något när någon säger emot.

3 Metod

Kvalitativ forskning bygger på att det som man observerar och rapporterar registreras till skrivna texter. Denscombe (2000) menar att en fördel med kvalitativ forskning kan vara att en beskrivning av datamaterialet och analysen är starkt kopplad till verkligheten. För att forskningen ska vara vetenskaplig bör man känna till metoder, teorier och begrepp (Patel & Davidsson, 1994). Tillvägagångssättet som man väljer är beroende på vilka frågor som ställs och vilket slutresultat man vill ha (Merriam, 1994). Ett tillvägagångssätt som anses kreativt är att använda mer än en metod, då kan man bearbeta olika data om samma ämne utifrån olika perspektiv. Att använda sig av olika metoder har sina speciella fördelar och nackdelar. Forskaren måste vara uppmärksam på att det är en fråga om att avgöra vilken metod som är bäst lämpad i praktiken. Metoderna kan dock komplettera varandra. De kan också kombineras för att skapa ömsesidigt stödjande data. Varje metod har ett särskilt perspektiv som forskaren kan dra nytta av för att kontrastera och jämföra (Denscombe, 2000). Alla undersökningar som gör anspråk på att vara ”forskning” bör börja med en litteraturöversikt. Forskning bör ha en teoretisk anknytning d.v.s. empirin ska ha utgångspunkt i teorier och modeller. Den del av verkligheten som ska studeras och ge information fungerar som underlag för teoribyggandet. Utifrån vår empiriska forskning och vår litteratur kan vi dra slutsatser om enskilda företeelser (Patel & Davidsson, 1994).

3.1 Datainsamlingsmetod

I den kvalitativa undersökningen har vi använt oss av två metoder; observation och intervju. Genom att vi använt oss av två metoder fick vi möjlighet att se likheter och skillnader i hur pedagogen agerade under observationen och sedan vad som framkom under intervjun. Vi kunde då se om pedagogen levde som hon lärde (Denscombe, 2000). I och med denna metod att ha både observation och intervju kunde vi gå mer in på djupet. Genom detta har vi fått olika typer av data om samma ämne, vilket sannolikt ökar kvaliteten i undersökningen (Denscombe, 2000).

3.1.1 Observation

Fördelen med en observation är att man kan se hur pedagoger i praktiken agerar, till skillnad från vad de säger att de gör när det gäller att möta barn med olika inlärningsstilar d.v.s. se om pedagogerna lever som de lär (Denscombe, 2000). För att se vilka olika inlärningsstilar eleverna använder sig av har vi observerat eleven. Enligt Dunn & Dunn´s modell har de miljömässiga elementen en betydande roll för inläringen, därför har vi även under vår observation uppmärksammat klassrumsmiljön. Nackdelen med observationer är att de beskriver det som inträffar, inte *varför* det inträffar. Det kan behövas en inledande försöksperiod för att de observerade ska bli mindre medvetna och störda av att bli observerade. Vi observatörer har försökt att smälta in i miljön, trots det kan vi ha påverkat elever och pedagog. (Denscombe, 2000).

3.1.2 Intervju

En fördel med att vi använde oss av intervju var att vi kunde följa upp med frågor som uppkommit under intervjun. Vi blev garanterade en hög svarsfrekvens då vi i förväg valt tid och plats i överenskommelse med de intervjuade. Intervjun är ett mer personligt inslag i jämförelse med andra metoder som t.ex. frågeformulär. Det är också den mest flexibla metoden p.g.a. att man kan göra justeringar under samtalsgången (Denscombe, 2000). En

nackdel med intervju anser Denscombe (2000) kan vara att samtalet sällan utvecklas fritt, den är vanligtvis kontrollerad och följer den dagordning som forskaren har satt upp. P.g.a. vår halvstrukturerade intervju där frågorna är relativt öppna blir svaren mer krävande att sammanställa. Det kan påverka tillförlitligheten genom att forskaren bestämmer hur svaren skall utformas. Bandspelaren kan hämma informanten och dessutom kan analysen av intervjun vara tidskrävande (Denscombe, 2000).

3.2 Urval

Vår rapport utgår från en F-6 skola i Mellansverige som är särskilt intresserad av att arbeta lärstilsinriktat.

3.2.1 Observation

Vi valde att göra fem observationer i år 3, 4, 5 och i en mindre undervisningsgrupp där år 4-6 var representerade. Vi valde den lilla gruppen p.g.a. att en pedagog ansåg att de arbetade medvetet individinriktat. Vi hade en förhoppning om att vi där skulle få se olika inlärningsstilar representerade. I år 4 observerade vi klassen vid två lektionstillfällen, då med två olika pedagoger. Urvalet gjordes utifrån syftet med vårt arbete som är att beskriva hur pedagoger använder olika undervisningsstilar för att möta elevers olika behov och inlärningsstilar.

3.2.2 Intervju

Intervjuerna utfördes med den pedagog där observationen utfördes i respektive klass. Vi valde att intervjua fem pedagoger. Vi hade i förväg fått kännedom om att två av pedagogerna arbetade aktivt med inlärningsstilar och har föreläsningar i ämnet. Dessa pedagoger valde sedan ut de övriga pedagogerna, däribland en manlig pedagog. Vi ansåg att detta var ett bra val ur ett genusperspektiv. Intervjuerna byggde på frågor som vi hade utformat för att nå syftet med vår undersökning.

3.3 Tillvägagångssätt

När vi utförde våra observationer och intervjuer har vi lagt stor vikt vid att utgå från Dunn & Dunn's lärstilsmodell (se bilaga 1). För att ha en klar struktur på vad vi skulle observera och hur frågorna skulle utformas utgick vi från modellen. Där finns 20 faktorer och dessa är uppdelade i fem element; miljömässiga-, emotionella-, sociologiska-, fysiologiska- och psykologiska element. I varje element finns flera faktorer varav vi har koncentrerat oss på ljud, ljus, möbler, motivation, hur barn kan arbeta; ensam, par eller i grupp, perceptuella preferenser och informationsbearbetning. Vi har naturligtvis utgått från vårt syfte och våra frågeställningar.

3.3.1 Observation

Vi tog kontakt med skolledaren på skolan, som i sin tur tog kontakt med pedagoger som arbetar lärstilsinriktat. Utifrån hur organisationen såg ut valde pedagogerna själva de lektionstillfällen som skulle gälla för våra observationer. Vi valde att utföra observationerna både på förmiddagen och på eftermiddagen under flera olika dagar. Vid vissa observationstillfällen var det helklass och vid andra var det halvklass. Varje observation tog en och en halv timme. Som observatörer iakttog vi klassen som helhet men vid vissa tillfällen kunde vi gå fram och mer i detalj se vad den enskilde eleven eller gruppen arbetade med. Vi har trots detta försökt att undvika interaktion. Denscombe menar att en observatör bör vara

”socialt osynlig” d.v.s. ”...att om möjligt låta bli att ge sig i lag med deltagarna i miljön” (Denscombe, 2000, s.172).

3.3.2 Intervju

Intervjuerna genomfördes i ett avskilt rum och dokumenterades med bandspelare samtidigt som vi båda förde minnesanteckningar. Vi valde intervjufrågor efter hur vårt syfte är formulerat och dessutom skulle frågorna svara på våra frågeställningar. Pedagogerna fick veta att inspelningen endast skulle användas som ett underlag till våra intervjuutskrifter. Varje intervju tog ca 30 minuter. Som Stukát (2005) nämner, är en semistrukturerad intervju en bra metod då man får följa upp med följdfrågor. Under intervjuens gång ställde vi motfrågor; ”så som” eller ”du menar”, för att säkerställa att vi uppfattat pedagogens svar på ett riktigt sätt. Denna metod är flexibel och följsam anser Stukát (2005).

3.4 Etiska ställningstaganden

Vi har i vår undersökning tagit hänsyn till de forskningsetiska principer som finns rörande information, samtycke och konfidentialitet (Vetenskapsrådet, 2002).

Denscombe, (2000) menar att som forskare har man moraliska åtaganden gentemot de som deltar i undersökningen de s.k. respondenterna. Informanterna bör informera respondenterna om undersökningen så att de själva kan avgöra om de vill delta undersökningen eller inte (Denscombe, 2000). Deras namn respektive skolans namn kommer inte att användas i vårt examensarbete. När vi bestämt oss för hur urvalet i vår undersökning skulle se ut, frågade vi de fem pedagogerna om de var villiga att låta sig intervjuas. Vi kom överens om lämplig dag och tid. Vi berättade att intervjun skulle handla om inlärningsstilar. Vi informerade pedagogerna om att intervjuerna var frivilliga och klargjorde för dem att informationen i arbetet skulle hanteras strikt konfidentiellt.

3.5 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

Att vi använde oss utav två metoder d.v.s. observationer och intervjuer ökar validiteten i arbetet, vi har fått olika typer av data om problemområdet. Detta gör att vi har möjlighet att förstå ämnet i ett vidare perspektiv än om vi enbart använt oss av en metod. Direktkontakt under intervju innebär att data kan kontrolleras beträffande riktighet och relevans under tiden som de samlas in (Denscombe, 2000). Vi upplever att reliabiliteten är god eftersom vi har varit två observatörer och därmed kunnat jämföra våra observationsanteckningar. Vid intervjuerna använde vi oss av bandspelare för att säkerställa svaren vi fått (Denscombe, 2000). Efter varje intervju har vi tillsammans lyssnat på det inspelade materialet där vi bl.a. kunde höra tonfallsändringar, pauser och känslouttryck. Detta är några aspekter som man får fram genom en inspelad intervju. Vi jämförde våra anteckningar med varandra och fann att vi hade samstämmiga uppgifter. Vi kan dock konstatera att det inspelade materialet var nödvändigt för att få en tillförlitlighet så vi anser att det var ett bra komplement till att enbart föra anteckningar. Förutom våra intervjuer med pedagoger och våra observationer hade vi kunnat intervju elever för att få en uppfattning om hur de själva upplever det att arbeta med olika inlärningsstilar. Vi hade dessutom kunnat intervju fler pedagoger och observera vid fler lektionstillfällen för att därmed få mer material att grunda vår undersökning på. Eftersom urvalet är relativt litet, går det inte att generalisera resultaten till större grupper. Däremot anser vi att resultaten säger något om de grupper av elever och pedagoger vi observerat och intervjuat. I den mån det också gått att spegla resultaten mot litteratur och tidigare forskning, ökar de i värde och trovärdighet.

4. Resultat

Följande resultatavsnitt är indelade i två stycken, ett observationsstycke och ett intervjustycke. Vi har valt att redogöra resultaten för observationerna i sin helhet, då de i sig själva utgör intressanta och lärorika berättelser. En sammanfattning följer på varje observation. Intervjuszvaren sammanställs utifrån fråga till fråga. Varje frågeområde innefattar svaren från samtliga fem pedagoger och sammanfattas därefter.

4.1 Resultat av observationer

4.1.1 Observation 1, pedagog A

År 4. Halvklass. 9 elever, 5 flickor, 4 pojkar. Måndag förmiddag, svenska - dubbelteckning.

Eleverna kom in lugnt och samlades på mattan, gröna gruppen är här och röda gruppen har slöjd. Belysningen var tonad och lite mörk. Musik hördes i bakgrunden. Flera miljömässiga element mötte här eleven eftersom ljud, ljus och möbler är tydliga element i samlingen. Läraren sade hej och frågade om de kände igen oss observatörer. (Vi hade varit på besök någon vecka innan och presenterat oss). Det gjorde eleverna men de undrade vem som var vem. Läraren fortsatte med att nu skulle de kort berätta vad de gjort i helgen. De som ville berätta räckte upp en hand, ingen pratade rakt ut. Läraren bad en flicka i gruppen gå och sänka volymen på musiken, vilket hon gjorde. När samlingen är avklarad skulle eleverna börja jobba med svenska. Syftet var att de skulle lära sig att lyssna om vokalen lät lång eller kort och då kunde de bestämma om det skulle vara dubbelteckning eller inte. Pedagogen frågade om alla visste vad de skulle göra. De parade ihop sig två och två, här har pedagogen fått in ett sociologiskt element. Fortfarande med tonad belysning arbetade de efter ett arbetschema. Varje arbetsbord hade dock en liten lampa som lyste lite starkare just där eleverna satt. Målet var att de skulle kunna stava de åtta ord de valt ut till varje vokal. De skulle sedan redovisa sina kunskaper genom att klara en skrivuppgift som de sedan fått av läraren. Arbets sättet gick ut på att välja ut de åtta ord som eleven tyckte skulle vara bra att kunna stava till. De skulle sedan skriva av orden på ordkort, ett ord på varje kort, alltså 24 stycken. Arbets schemat skulle sedan följas i den ordning eleven själv valde; golvalfabet, jongleringsboll, lådan med Läs och lägg, lyssna på band eller Magic screen som är en platta som man kan skriva på för att sedan kunna suddas ut. De ord som de sedan tyckte var svårast att stava till blev deras skrivläxa denna vecka. Vid jongleringsstationen stod två pojkar varvid den ena läste ett ord högt den andra skulle då högt bokstavera ordet samtidigt som han jonglerade med två bollar. Båda pojkarna log och såg nöjda ut. Vid mattan stod två flickor och gjorde stavningsövningar genom att hoppa till rätt bokstav. Övningen genomfördes med glädje hos den som hoppade. Det såg roligt ut att hoppa på ett balanserande ben och samtidigt tänka ut hur ordet stavades. Alla elever var motiverade för sin uppgift, ett emotionellt element som är viktigt.

Sammanfattning

Syftet med lektionen var att lära sig när dubbelteckning skulle användas eller inte. De sociologiska elementen visade sig under lektionen eftersom de arbetade i par. Även de miljömässiga elementen syntes tydligt under samlingen eftersom ljudet av musik hördes i bakgrunden. Ljuset var dämpat i klassrummet. För den enskilde eleven var alla sinnen med då övningarna var uppdelade just efter sinne. T.ex. den som jobbar med golvalfabetet och jongleringsbollar övar det kinestetiska sinnet. När eleven jobbar med ordkort övar eleven det visuella sinnet. Att lyssna på band övas det auditiva. Magic screen är en övning som övar både det visuella och taktila sinnet. Under observationen uppfattade vi att eleverna var

motiverade för sina uppgifter eftersom de valde arbetsgången själva beroende på vilket sinne de ville använda sig av.

4.1.2 Observation 2, pedagog B

År 3. 10 elever, 6 pojkar, 4 flickor.(vid helklass 33 elever).Tisdag förmiddag, svenska.

Det här klassrummet hade ett rörigt men kreativt intryck. På en vägg hängde det flera gitarrer i olika storlekar. Här fanns flera teckningar och andra bilder på väggarna. Det fanns små lampor på varje bord och en punktbelysning i taket. Helhetsintrycket var att det var ljust i klassrummet. I mitten av klassrummet stod två röda soffor. Det fanns flera hyllor med små lådor och prylar överallt. Mitt på mattan stod en låda med böcker i och några böcker låg utspridda på mattan. Dagen började med en samling på stora mattan som fanns i mitten av klassrummet, några sätter sig även i soffan. Alla fick information om vad de snart skulle göra. En grupp gick iväg till ett annat klassrum och skulle ha engelska, en annan grupp gick till syslöjden. Kvar i klassrummet blev 10 elever varav fyra är flickor. I den här klassen hade de inga bestämda platser, de fick sitta var de ville. Borden är placerade i små bås och det fanns hyllor runt omkring. Det fick plats två till tre elever vid varje bord. Pedagogen sade hej och pratade om allt möjligt tills det var dags att ta itu med dagens lektion. Pedagogen som stod framme vid tavlan berättade för eleverna att de idag skulle jobba med å-ljudet. Pedagogens syfte var att de ska lära sig när ordet stavas med å och när det stavas med o. Pedagogen visade på tavlan hur de skulle dra streck i sina skrivböcker som de precis hade hämtat i sina tidskriftssamlare. Det sociologiska elementet i övningen var att jobba ensam. Flera började rita sina streck som pedagogen visuellt hade ritat på tavlan. Det var ändå några som inte alls förstod hur de skulle göra. Pedagogen gick fram och hjälpte personligen dessa elever, dessa elever mår bra av att ha en auktoritet vid sin sida. En pojke kom in för sent, pedagogen reflekterade inte märkbart över detta. Pojken frågade flera gånger vad han skulle göra. Till slut förklarade pedagogen för pojken. Pedagogen började med att ta ett exempel; alkov och låda. Barnen skulle säga ordet högt i kör, de skulle auditivt lyssna till hur ordet stavades. En flicka frågade om stavning. Pedagogen sade att det inte spelade någon roll hur ordet i övrigt skulle stavas, idag skulle de bara öva å-ljudet. De fick inte använda suddgummi. Pedagogen valde medvetet vartannat ord med å och vartannat ord med o. Några elever såg mönstret, andra inte. Efter att pedagogen gjort så ett tag utbrast några över hur lätt det var att stava. Barnen frågade ofta varandra hur många fel de hade. Det var viktigt att ha rätt. Pedagogen berättade för oss att detta sätt kallades Umeå-modellen och att det var första gången som eleverna jobbade på det här sättet. Det var medvetet från pedagogens sida att det skulle vara ett mönster i början sedan efter någon/några lektionstillfällen ska man blanda orden. Det var mycket prat efter varje ord, alla pratade rakt ut utan att det för den skull blev rörigt. Efter varje ord ropade de att de var klara. En elev sade: ”jag sa ju att jag hade rätt!” Pedagogen frågade eleverna efter att de skrivit ett femtontal ord om de hade listat ut varför ordet stavades med å resp. med o. Några försökte sig på en gissning. Pedagogen förklarade att ordet stavas med å om å-ljudet är i första stavelsen och o om å-ljudet är i andra stavelsen. Eleverna svarade hela tiden rakt ut, de som hördes fick svara. Pedagogen sade att ”nu kan ni det här så nästa gång blir det lite svårare” då skulle han blanda orden. Han bad dem att avsluta och lägga undan för de skulle ha planering vilket innebar fritt arbete, alla jobbade enskilt. En och samma elev sökte upp pedagogen för att fråga om något, pedagogen höll en hand på elevens axel, vilket eleven såg ut att må bra av. Efter ca 15 min hade de klassråd. Alla elever kom tillbaka från sina lektioner, de samlades i mitten på stora mattan. En elev tittade i en korg om det fanns några meddelanden. De läste upp ett antal frågor och röstade. En elev fick som uppgift att föra fram förslag som röstades fram till elevrådet.

Sammanfattning

Syftet med lektionen var att eleverna skulle lära sig när ordet ska stavas med o eller med å. Pedagogen hade en lektion som gick i traditionell undervisningsstil. Han stod framme vid tavlan och talade högt till eleverna samtidigt som han skrev på tavlan. Ibland gick han fram till elever som inte hade förstått. När eleverna skulle säga efter ordet högt som pedagogens sagt var alla elever tvungna att auditivt lyssna hur ordet lät. När ordet var skrivet på tavlan fick de visuellt se hur det stavades. Eleverna jobbade en stor del av lektionen enskilt men med en auktoritet (pedagogen) som lotsade och uppmuntrade dem framåt i inläringen. Effekten blev att eleverna kände motivation inför uppgiften. Eftersom belysningen i taket var tänd upplevdes klassrummet ljusst. Det psykologiska elementet under huvuddelen av den här lektionen var att eleverna fick bearbeta informationen analytiskt.

4.1.3 Observation 3 pedagog C

År 4. 19 elever, 10 flickor, 9 pojkar. Tisdag eftermiddag, engelska.

Lektionen i år 4 som var engelska blev det byte av pedagog. Under tiden som eleverna plockade undan mattematerialet kom läraren i engelska in. Pedagogens, som endast haft ett fåtal lektionstillfällen med klassen, stod framför klassen. Denne började lektionen utan att säga hej och bad eleverna ta fram sitt material. Syftet med lektionen var att förhöra dem på veckans glosor. Det var mycket prat i klassrummet. När alla hade fått fram sitt material, satte de sig ned vid sina arbetsbord. Slutligen var alla tysta. När pedagogens skulle genomföra det engelska glosförhöret skrev denne på tavlan ”jag är” med en som vi uppfattade det mindre tydlig stil. Eleverna skulle skriva den engelska översättningen i sina skrivböcker, vilket är bra för de elever som är visuella. De rådde förvirring eftersom det inte framgick riktigt var i skrivboken de skulle skriva. Pedagogens förklarade en aning otåligt och fortsatte att skriva på tavlan de svenska orden. Orden var tätt skrivna på den svarta tavlan. Eleverna upplevde det rörigt eftersom flera frågade varandra vad som skulle göras. En elev längre bak i klassrummet räckte upp handen men tog snart ner handen igen då pedagogens fortsatte att skriva nya ord på tavlan. Han tittade på oss observatörer och såg frågande ut. (Det såg ut som om han ville ha hjälp av oss). Pedagogens fortsatte att skriva en kortare mening. Meningen ”flöt ihop” med de enstaka orden. Längst framme vid tavlan satt en pojke som störde lektionen. Pedagogens sade att han måste vara tyst. Detta upprepades med orden från pedagogens ”du får stanna kvar fem minuter efter lektionen”. Nästa gång eleven störde sade denne: ”du får stanna kvar tio minuter efter lektionen”. Vid det tredje tillfället sade pedagogens ”nu får du gå ut” varav pojken gick ut i korridoren. När glosförhöret var avslutat bad pedagogens eleverna att byta böcker med varandra. Flera elever visade missnöje med att behöva byta med varandra genom att inte byta bok men slutligen fick pedagogens alla att byta bok. Därefter skedde rättning och någon elev undrade hur han skulle rätta. Pedagogens gav eleven ett svar som han nöjde sig med. När lektionen var slut gick pedagogens ut till eleven som hade varit tvungen att lämna klassrummet.

Sammanfattning

Miljön är densamma som vid år fyras lektion i svenska. Syftet med lektionen var att eleverna skulle bli förhörda på veckans glosor i engelska. Pedagogens stod framme vid tavlan och skrev det svenska ordet, eleverna skulle skriva det engelska ordet i sin skrivbok. Lektionen utgick ifrån en traditionell undervisningsmetod. Eleverna skulle visuellt och auditivt förstå vilket ord som skulle översättas. När det blev tveksamhet bland eleverna om hur de skulle skriva förklarade pedagogens med otålighet i rösten. Ingen riktig struktur på tavlan förekom. Eleverna gav intryck av att ha tappat motivationen. En pojke försökte att få en dialog med pedagogens

genom att räcka upp handen, vilket inte pedagogen uppmärksammade. Under glosförhöret uppstod en dialog mellan pedagogen och en elev som störde lektionen. Det slutade med att eleven fick gå ut ur klassrummet. Eleverna upplevde förvirring och fick ingen respons på sin handuppräknings, de visade ingen glädje under lektionen. Rättning av glosorna skedde genom att eleverna skulle byta böcker med varandra vilket inte uppskattades av flertalet av eleverna. Det uppstod motstånd till att göra det men slutligen hade eleverna kontrollerat varandras svar genom det visuella sinnet. Det psykologiska elementet under hela lektionen är analytiskt.

4.1.4 Observation 4, pedagog D

År 4-6. Liten grupp, 4 elever, 4 pojkar. Tisdag förmiddag, franska.

Den lilla gruppen bytte klassrum och kom in i ett stort klassrum där år sex väntade. Klassrummet hade fönster på två sidor. Ett fåtal teckningar var uppsatta. En gitarr hängde på väggen. En dator stod i ett hörn, den skyddades av några hyllor. I ett av hörnen framme vid tavlan fanns det en TV och video. I det här klassrummet skulle de tillsammans ha lektion i franska. Specialpedagogen var med som ett stöd för den lilla gruppen på fyra pojkar. De satte sig längst bak i klassrummet vid ett runt bord. Specialpedagogen satte sig nära en elev som vi hade fått information om hade läs- och skrivsvårigheter. Språkläraren stod framme vid svarta tavlan och började den muntliga genomgången i franska. Den lilla gruppen satt tysta och tittade på språkläraren samtidigt som ett par pojkar lekte med sin penna. Belysningen var svag med små lampor vid varje arbetsbord. Varje bord hade två eller fyra stolar. Språkläraren lärde ut olika fraser, eleverna skulle lyssna noga och säga högt efter, de övade det auditiva sinnet. Den lilla gruppen upprepade fraserna pliktstroget. Språkläraren frågade klassen om de visste var man talade franska. En elev i den lilla gruppen räckte upp handen men det var någon annan längre fram i klassrummet som fick svara. En pojke i den lilla gruppen slog lätt med handen på specialpedagogens ben. Specialpedagogen besvarade detta med att säga till honom på ett diskret sätt. Språkläraren tände belysningen vid tavlan och skrev fraserna som eleverna sedan skulle skriva ned i sin skrivbok. Här fick alltså eleverna lära sig genom att använda de perceptuella preferenserna auditiv och visuell. Specialpedagogen hjälpte eleven med läs- och skrivsvårigheter att skriva. Pedagogerna småpratade och lotsade dem fram i undervisningen. Pojkarna såg trygga ut trots att det var svårt att flytta blicken från tavlan som var långt där framme, till sin egen skrivbok. Under lektionens gång började den lilla gruppen skruva på sig, två pojkar började peta på varandra med pennorna. De kunde inte se det som var skrivet på tavlan eftersom språkläraren och några elever skyddade texten. Pojkarna i den lilla gruppen hängde inte riktigt med i den snabba genomgången. Slutligen skulle alla säga högt efter språkläraren som läste fraserna på tavlan. Pojken med läs- och skrivsvårigheter mumlade fraserna. En stencil med noter och text på franska delades ut till alla. Språkläraren förklarade att det var en sång om en myra. Hon satte på ett kassetband och de fick först lyssna på den. De diskuterade texten och vid nästa genomlysning sjöng alla med i refrängen så gott det gick.

Sammanfattning

Språkläraren hade en traditionell undervisningsmetod eftersom denne stod framme vid tavlan, skrev och talade inför hela den stora gruppen. Undervisning inriktades mot de visuella och auditiva eleverna eftersom de både fick lyssna och skriva. Den lilla gruppen hade specialpedagogen som stöd. Det var ett viktigt sociologiskt element för dem. De blev på det viset en subgrupp till den stora gruppen. Det såg ut som om eleverna i den lilla gruppen var motiverade att lära sig ett nytt språk, detta tack vare att de hade stöd från specialpedagogen och därmed kunde de känna trygghet. Pojken med läs- och skrivsvårigheter fick hjälp med att

skriva, han hade svårt att koncentrera sig på vad språkläraren sade, det resulterade i att han med en penna petade på specialpedagogen under hela lektionen. Dessutom hade han svårt för att säga fraserna. Frågan är hur mycket han lärde sig under lektionen? Det sista momentet var att lyssna på sången för att få med de auditiva. För att få med det visuella delades en sångtext ut. Som helhet var klassrummet stort, mörkt och kallt. Väggarna var nästan tomma. Endast några smålampor lyste.

4.1.5 Observation 5, pedagog E

År 5. 21 elever, 11 pojkar, 10 flickor. Måndag förmiddag, engelska.

I klassrummet var elevernas arbetsbord placerade utefter väggar och fönster. Det fanns även två arbetsbord i mitten där en skärm skilde dem åt. En soffa och en stor matta var placerade framme vid tavlan. Efter att eleverna haft morgonsamling - som vi observatörer inte deltog i - började pedagogen dagens lektion med att samla eleverna framme vid tavlan. De flesta satt på golvet men några elever satt på säckosäckar, stolar eller soffa. Eleven påverkas av dessa miljömässiga element. På hyllor och i fönster fanns det flera gröna växter. I ett hörn stod en TV, video och en Cd-spelare. Vid en arbetsplats fanns det material för att stimulera olika sinnen. För den taktile fanns det kooshbollar och är man kinestetiskt begåvad passar jongleringsbollar och att kasta boll på en kardborretavla bra. Väggarna var fyllda av lappar med orden "just du är unik," "du är viktig," "jag har lust att lära."

Pedagogens syfte med lektionen i engelska var att eleverna skulle lära sig *there is* och *there are*. Hon ville att elevernas högra hjärnhalva skulle börja arbeta d.v.s. ett holistiskt tänkande. Barn som lär in nytt material lär sig bättre genom att bearbeta information på ett holistiskt sätt. Det var tyst i klassrummet. Pedagogen visade en hopknuten påse. Hon skapade en förväntansfull stämning som var dramalisk. Hon började med att plocka fram saker ur en påse bl.a. skor, strumpor, boll, bil m.m. Pedagogen berättade med inlevelse och ställde frågor utifrån sakerna hon plockat upp. Eleverna räckte upp händerna och väntade tålmodigt på sin tur. Under tiden som genomgången fortgick smög en pojke ut genom dörren efter en samtyckande nick från läraren. (Han skulle gå på toaletten fick vi observatörer veta lite senare. Pedagogen berättade att han var en typisk kinestetisk elev). Efter att eleverna förstått syftet med lektionen och den tydliga genomgången som riktade sig mer mot det visuella sinnet fick de återvända till sina platser. Eftersom elever påverkas av miljömässiga faktorer som t.ex. ljus så var varje arbetsbord utrustad med duk och en lampa som var tänd, även belysningen i taket var tänd. Eleverna tog fram sitt arbetsmaterial ur en s.k. tidskriftssamlare som var placerad på arbetsbordet. De fick arbeta enskilt med det som de tidigare inte slutfört. Under tiden hördes tyst bakgrundsmusik ur Mozart för att stimulera till koncentrerat arbete. Det miljömässiga elementet som musik är ett bra alternativ för att stimulera inläringen. Eftersom eleverna skulle arbeta enskilt och med olika uppgifter fanns det ingen inbördes tävlan mellan eleverna. Några elever valde att äta frukt under tiden som de arbetade med olika övningar. Att småäta under tiden som man arbetar är en annan preferens som är speciellt för den holistiska eleven. Övningarna utgick från ett arbetsschema där flera sinnen skulle stimuleras. En elev arbetade i en arbetsbok, en övning som passar den visuella. En annan elev som övade det taktila sinnet lade kort som skulle paras ihop tre och tre. Ett kort hade en mening som t.ex. "sit on your red chair" nästa kort hade en bild på en stol och på sista kortet stod det vad bilden föreställde, a chair. Pedagogen lyssnade sedan på meningarna som eleven läste högt, därefter skulle eleven välja sex meningar som denne skulle skriva in i sin skrivbok. Eleven hade nu fått möjlighet att öva det visuella sinnet. Från att ha suttit stilla och plockat med kort vid sitt arbetsbord till att lägga ut alla kort på golvet och sedan högt läsa upp meningarna för pedagogen var flickan nöjd eftersom hon lärt sig flera nya ord och dessutom

kunde hon uttala meningarna på ett korrekt sätt enligt pedagogen. En annan elev som övade det visuella sinnet valde att arbeta med en bild som hon skulle beskriva och skriva meningar om. Därefter skrev hon rent på dator, här stimulerades det taktila sinnet.

Efter rasten skulle tre elever redovisa för klassen. Uppgiften var att berätta om en person som de hade hittat en bild på. Eleven som redovisade satt på en stol framme vid tavlan och pedagogen satt bredvid. Redovisningen genomfördes genom att de beskrev personen utifrån en tankekarta. De som lyssnade fick öva det auditiva sinnet. Eleven som redovisade talade tydligt och tittade hela tiden på sitt papper. Efter redovisningen förklarade pedagogen vad positiv feedback var och ville att eleverna skulle ge en sådan till de elever som redovisat. Pedagogen berättade även att man skulle tala högt och tydligt, sitta still på stolen och titta upp från pappret ibland. Efter att de redovisat fick alla ställa sig i en ring. Syftet var att eleverna behövde röra på sig och öva samarbete och koncentration genom att säga namnet, se personen i ögonen och kasta en koosboll till personen i fråga. Pedagogen kastade sedan in en boll till och allt skedde i en bestämd turordning. Eleverna log koncentrerat, tittade på personen de skulle kasta till. Pedagogen utmanade eleverna med att till slut kasta in fyra bollar vilket de klarade korta stunder. När det var dags att avsluta momentet satte pedagogen på musik ur Lejonkungen, vilket skapar energi. Eleverna förstod då direkt vad som skulle göras utan att pedagogen behövde säga något, de fick ta fram sina böcker och ha tyst läsning. Ett par elever fick istället lyssna på band med hörlurar.

Sammanfattning

Pedagogens syfte med lektionen var att eleverna skulle lära sig när man använde there is/there are. Det psykologiska elementet pedagogen använde sig av för att få med sig alla elever var att få igång eleverna att tänka holistiskt. Genomgången var tydlig och konkret och eleverna deltog intresserat. Elevernas inlärningsstil byggde även på miljömässiga element d.v.s. de satt på valfria platser som t.ex. i en soffa eller på mattan. Även ljuset spelade roll då det var lite dämpat i klassrummet men mer ljus framme vid tavlan där genomgången skedde. När eleverna arbetade individuellt utgick lektionen från en individanpassad undervisningsstil så till vida att de fick välja i vilken ordning arbetsmomenten skulle göras. Vilket uppfattades som att de var motiverade inför varje moment. De fick öva flera sinnen, bl.a. det taktila sinnet, där eleven fick lägga tre kort som skulle paras ihop. Det auditiva sinnet fick eleverna öva när de skulle lyssna på redovisningen. Den som jobbade i övningsboken övade det visuella sinnet. Sociologiska element var med i lektionen eftersom de vid detta tillfälle hade bl.a. ensamövningar och gruppövning. Efter varje arbetsmoment kontrollerade pedagogen eleven om denne tillgodogjort sig uppgiften och då fick eleven bekräftelse. Det fysiologiska elementet fick också plats i undervisningen eftersom rörelse var en uppgift, de kastade koosboll till varandra. På grund av att pedagogen varierade arbetssätt för att använda sig av olika sinnen fick eleverna nya krafter och motivation.

4.2 Resultat av pedagogintervjuer

Vi har valt att intervjua pedagoger på en skola som är särskilt intresserad av att arbeta lärstilsinriktat. Två av de fem pedagogerna som vi intervjuade har fått utbildning och håller även i egna föreläsningar. De övriga har fått fortbildning inom området. Vi ställde fem frågor till fem pedagoger som svarade på hur de använder olika undervisningsstilar i syfte att möta elevers olika behov och inlärningsstilar. Vi kallar pedagogen i år 4 för A, pedagogen i år 3 för B, pedagogen i år 4 som hade engelska för C, pedagogen i lilla gruppen (år 4-6) för D och pedagogen i år 5 för E.

4.2.1 Fråga 1. Vad är inlärningsstil för dig?

Pedagog A: Det genuina sättet jag har för att lära mig saker. Hur gör jag för att lära mig något nytt? Vilka saker påverkar mig? Vilka saker ska jag ta hänsyn till för att få ut maximal effekt? Utifrån hur jag jobbar gäller det att hitta fler lösningar s.k. "inputs".

Pedagog B: Det är att barnen ska kunna jobba på olika sätt och om man ligger eller sitter spelar ingen roll för inläringen. Det som passar bäst.

Pedagog C: Eleven själv, jag och föräldrar gör den bästa inlärningsmiljön för eleven. Att de själva blir medvetna när de fått prova på.

Pedagog D: Det gäller att hitta sitt bästa sätt att lära in. Byta aktiviteter ofta. Klassrumsmiljön är viktig speciellt för den här gruppen. Det kan vara att ha en rätt anpassad stol, att den är ergonomisk.

Pedagog E: Det är varje individs speciella behov för att lära på bästa sätt. Även att jag får se till att varje elev får möjlighet att lära efter sitt eget behov.

Sammanfattning av fråga 1:

De fem pedagogerna som deltog i studien redovisade vid denna fråga vad inlärningsstil är för dem. Tre av pedagogerna svarade att det är elevens unika sätt att lära sig något nytt och en pedagog uttryckte att det är eleven själv, lärare och föräldrar som skapar den bästa inlärningsmiljön, man måste göra eleverna medvetna genom att få prova på. En pedagog uttryckte att det är att barnen ska kunna jobba på olika sätt. Om man sedan väljer att ligga på golvet eller sitta vid sin arbetsplats är mindre viktigt för inläringen men pedagogen tillägger att det beror på vad som passar bäst för den eleven. En pedagog menar att klassrumsmiljön är viktig och det kan vara att ha tillgång till en ergonomisk stol. Det är även viktigt för den lilla gruppen att byta aktivitet ofta.

4.2.2 Fråga 2. Hur känner du inför arbetet med att jobba med inlärningsstilar?

Pedagog A: Idag i min undervisning har jag en röd tråd och en stabil grund att stå på, inte bara lösryckta övningar. Jag känner mig trygg p.g.a. att jag har forskningen i ryggen. Jag har fått en förståelse för hur saker och ting hänger ihop. Det känns spännande att prova något nytt och finna nya vägar i min roll som pedagog. Det är dessutom roligt när fler jobbar på samma sätt. Skolan blev plötsligt så kul, idag har jag ramar och är mer konsekvent. Jag förändrades i min ledarroll. Tidigare var jag mer auktoritär nu demokratiskt auktoritär. Nu tänker jag mer på helheten där alla sinnen ska vara med. Nu tänker jag mer på att det beror på mitt sätt att lära ut och inte att det är "fel" på barnet.

Pedagog B: Positivt. Det kan kännas väldigt styrt ibland men det är underbart när eleven har hittat ett sätt att lära sig på.

Pedagog C: Jag är ingen utpräglad lärstilsfantast. Jag kan inte köra till hundra procent lärstilar, allt är nytt och jag jobbar på det sätt som jag tycker är bra. Det finns inget material och miljön är inte anpassad. Mycket praktiskt måste ordnas.

Pedagog D: Det finns ett stort behov idag, mindre grupper behövs eftersom alla inte passar in i stora grupper. Det gör att det blir lugn och ro i stora klassen. Man måste vara trygg i arbetet med inlärningsstilar och veta vad man vill. Den mindre gruppen behöver struktur inom snäva ramar för att sedan vidga sig mer och prova nytt, det gör att det blir ett utmanande yrke.

Pedagog E: Väldigt stimulerande och utmanande för mig som pedagog. Det är jobbigt att det inte finns material. Inför ett tema t.ex. måste jag hitta på eget material. Arbetet blir så varierat och det är glädje, det gör att eleverna tycker att dagarna går fort. Arbetstiden räcker inte till för att jobba så här. Det går inte att alltid ta hänsyn till barnens inlärningsstil så länge det inte finns material att köpa. Det är inte bara att sitta och läsa och skriva utan vi använder rörelse, olika typer av inläring, grupparbete, pararbete, spel, små korta saker. Glädje och variation alltså. Jag kan inte ta samma planering i olika klasser för de är så olika elever.

Sammanfattning av fråga 2:

Två pedagoger tycker att det är väldigt stimulerande, utmanande och varierande. De menar att det är ett spännande sätt att undervisa på men båda uttrycker att vissa gånger upplevs det som krävande eftersom det inte finns material att tillgå. För att genomföra undervisningen enligt Dunn & Dunn`s modell är de tvungna att tillverka eget material. Det kan även bli lite styrt anser en annan pedagog som trots det är positiv till inlärningsstilar. En pedagog uttrycker att ”Skolan blev plötsligt så kul, idag har jag ramar och är mer konsekvent”. En pedagog tycker att den egna ledarrollen har förändrats, tidigare var denne mer auktoritär än idag. Idag är pedagogen mer demokratiskt auktoritär genom att denne låter eleven välja arbetssätt efter sinne. Nu tänker pedagogen mer på helheten och försöker få med alla sinnen i undervisningen. Det är dessutom inte ”fel” på eleven om denne inte lär sig något utan det är pedagogens sätt att lära ut det är fel på anser pedagen. En pedagog menar att denne inte är någon utpräglad lärstilsfantast men anser att sitt eget arbetssätt är bra. Pedagogen uttrycker att det är mycket praktiskt kring miljön som måste anpassas för att uppfylla kraven till arbetet med inlärningsstilar. En annan pedagog anser att det är utmanande och viktigt med mindre grupper. Som pedagog måste man vara trygg med arbetet med inlärningsstilar och ha tydliga mål.

4.2.3 Fråga 3. På vilket sätt jobbar du med en elev som du ser är i behov av en individanpassad inlärningsstil?

Pedagog A: Jag använder mig av de fyra sinnen; auditivt, visuellt, taktilt och kinestetiskt. Miljön, musik, avslappningen, avbrotten, det egna ansvaret som kan vara att äta frukt när man själv vill. Saker som gör att helheten blir bättre, holistiskt. Att blanda de sociologiska elementen, arbete i par, ensam eller i grupp. Jag samarbetar även med ett specialteam för att få råd och hjälp. Jag försöker hålla mig nära eleven för att ge stöd. De som behöver andra alternativ kan vi erbjuda spel. I matten laborerar vi mycket, alla har sin ”lablåda”. Litteraturen är viktig, vi försöker anpassa den så att den i t.ex. matten är både textvisuell och bildvisuell.

Pedagog B: Beroende på vad det är för problem, rörelse t.ex. att hoppa på mattan, jobba med laborativt material. Försöker att hitta vägar för det kinestetiska, taktila och visuella elementen. Letar efter alternativa undervisningssätt. ”lablåda”. När det gäller SO/NO läser vi in på band. Man försöker hitta taktila material. Det är också bra att de hjälper varandra, arbetar i grupp eller ensam. Att vi vuxna hjälper dem och att vi har genomgångar i helgrupp och individuellt.

Pedagog C: Jag kan erbjuda auditivt och visuellt men jag använder ändå inte en traditionell undervisning. Jag tror på auditivt. Video och TV är en tillgång. Holistiskt tänkande för att få

igång hjärnverksamheten t.ex. frågor om filmen. I dialogen ge feedback till eleven direkt och lyfta eleven. Kraven efter barnens förmåga. Ganska viktigt är placeringen i rummet och breddvid vilka. Belysning, möjlighet till stimulans och antistimulans dvs. de får inte komma bort helt. Man får inte placera en elev med ryggen mot tavlan, det är att inte inkludera eleven i undervisningen.

Pedagog D: Man försöker jobba varierat och hitta olika individuella stilar för varje enskild individ. Försöker få in alla preferenser (auditivt, visuellt, taktilt, kinestetiskt). Oftast arbetar de enskilt. Lyssna på band. Arbetar mycket med bilder. Varje individ behöver stöd från pedagog.

Pedagog E: Dunn och Dunn's modell. De olika 20 behoven. Det jag får med om jag ska lära något nytt, få med en holistisk inledning som bryts ner till analytisk nivå. Sedan försöker jag få eleverna att lära sig genom de fyra olika sinnen. Miljön när det gäller möblemanget. P.g.a. platsbrist kan de inte sitta en och en, möjligtvis ute i grupprummet. Det finns parbord, gruppbord, soffa, kuddar, matta och väldigt mycket pedagogiska anslag på väggarna. Omedveten inläring. Belysning, musik i bakgrunden. Det sociala intresserar mig, att bredda deras sociala förmåga genom att jobba i olika konstellationer. Jag styr men de får också välja ibland. Samarbetsövningar. Jag planerar så jag får in alla sociologiska element. Jag kanske inte jobbar med *tiden*. Jag försöker ringa in elevens behov och se det. Medvetandegöra föräldrar och eleven vad det är jag ser så de också kan hjälpa med samma bitar hemma, med läsläsning t.ex. Jag vill medvetandegöra eleven så att den förstår "hur är jag"? T.ex. kan jag säga till eleven; "du som tycker att du lär bäst på det här sättet kan välja den här övningen som är mer för det kinestetiska eller det visuella". Jag vill att eleverna inför en redovisning ska tänka på att få med alla sinnen för att kunna möta sina klasskompisars behov. Den ska vara inlärningsstilsanpassad. Man måste träna upp alla sinnen, vi lever i en multisensorisk värld.

Sammanfattning av fråga 3:

Alla pedagoger försöker hitta alternativa undervisningssätt t.ex. att använda sig av "lablåda" i matematiken som stimulerar det taktila och visuella sinnet. Flera pedagoger försöker även att möta elever som har svårigheter med att lära in auditivt och visuellt genom att få med det kinestetiska och taktila sinnen. En pedagog säger att auditivt och visuellt är de element som hon kan erbjuda eleverna, och då tror hon främst på auditivt. Pedagogen menar att hon ändå inte undervisar traditionellt. Dialogen anser hon är viktig för att ge feedback till eleven. Ett par pedagoger låter eleven lyssna på band för att stimulera det auditiva sinnet. Två pedagoger uttrycker speciellt att de tar hjälp av utomstående personer som specialteam men även föräldrar. Vissa menar att den vuxne är viktig och försöker därför hålla sig nära eleven. De anser också att bilder är viktigt för de visuella eleverna. En annan pedagog talar om att de miljömässiga elementen är viktiga som t.ex. ljus och möblering men några anser även att musik är viktigt för inläringen. Ett par av pedagogerna försöker få med alla sinnen i undervisningen, en pedagog uttrycker att: "Man måste träna upp alla sinnen, vi lever i en multisensorisk värld". De försöker också arbeta holistiskt genom att få eleverna att se helheten. Några pedagoger försöker också blanda de sociologiska elementen d.v.s. arbeta enskilt, par eller i grupp. En pedagog menar också att det är viktigt att en vuxen är med som stöd.

4.2.4 Fråga 4: Vilket undervisningsätt föredrar du?

Pedagog A: Roligt är att se när de lyckas. En blandning av traditionell undervisning och individanpassad undervisning. Vi kan t.ex. ha föreläsningar, genomgångar, lekar, skriftligt- och muntligt prov, ofta som en lek.

Pedagog B: Spontanitet, fantasi, teater.

Pedagog C: Visuellt och auditivt. Ritar och berättar, drama. Involverar eleverna. Eleverna får arbeta på mattan ibland, om de föredrar det.

Pedagog D: Direktkontakt med eleven. Sitta och lyssna och att ha en elevs odelade uppmärksamhet. Få feedback. Individanpassat.

Pedagog E: Egentligen innan jag hade kunskap om inlärningsstilar var jag visuell, men inget kinestetiskt och taktilt och det är en fara, det får inte vara synonymt. Jag tycker om att sitta framför gruppen och ha dialog, lyssna på varandra och deras erfarenheter. Det taktila och kinestetiska tycker jag om att jobba med men jag har fått jobba med det eftersom jag inte är det. Samarbetsövningar och se vad som händer i gruppen. En blandning av dessa olika sätt.

Sammanfattning av fråga 4:

Pedagogerna anser att en blandning av olika undervisningsätt är viktig som t.ex. att spela upp ett drama i undervisningen, övningar som tilltalar det taktila och det kinestetiska sinnet är bra. En annan uttrycker att en direktkontakt och individanpassad undervisning är att föredra. Även samarbetsövningar är intressant och viktigt att genomföra med eleverna menar en pedagog. En pedagog uttrycker att "Vi kan t.ex. ha föreläsningar, genomgångar, lekar, skriftligt- och muntligt prov, ofta som en lek".

4.2.5 Fråga 5: Finns det någon undervisningsstil som är mer tilltalande för elever?

Pedagog A: Laborativt, taktilt och kinestetiskt men där blir det konstruerade övningar. De yngre måste ha övningar som är laborativa, taktila och kinestetiska för de kan inte läsa och skriva.

Pedagog B: Taktilt och kinestetiskt.

Pedagog C: Sitta på golvet, samarbetsövningar. Lästräning.

Pedagog D: Korta genomgångar. Individuellt. Miljön är viktig som t.ex. möbler, ljus och ljud.

Pedagog E: Kinestetiskt och taktilt. Rörelse som t.ex. jonglering.

Sammanfattning av fråga 5:

Flera av pedagogerna anser att kinestetiskt och taktilt är den undervisningsstil som är mer tilltalande för elever, t.ex. som att arbeta laborativt. En pedagog uttrycker att eleverna uppskattar samarbetsövningar och att sitta på golvet. En annan finner korta genomgångar tilltalande för eleverna, men de föredrar även att arbeta individuellt. Miljömässiga element menar en pedagog också är viktiga.

4.3 Sammanfattning av resultaten

4.3.1 Observation

I klasser där vi fått kännedom om att pedagogen arbetade utifrån Dunn och Dunn's lärstilsmodell kunde vi observera en mer varierad undervisningsstil och där man tagit hänsyn till de flesta lärstilsfaktorerna. När det gällde de perceptuella preferenserna visade det sig att eleverna valde övning efter vilket sinne de ville arbeta med just då. Här kunde vi se att eleverna ville lära sig och de var motiverade inför sina olika uppgifter. Vid två lektionstillfällen visar våra observationer att det var flera elever som inte fick sin inlärningsstil tillgodosedd eftersom några av pedagogerna arbetade mer utifrån att eleven ingår i ett kollektiv, d.v.s. det var en auktoritär ledare som stod framme vid tavlan och genomförde en hel lektion genom att styra eleverna i deras undervisning. Vi kunde se att vissa elever inte fullt ut var delaktiga i lektionen p.g.a. att pedagogen inte uppmärksammade dessa elever. Eleverna fick själva komma underfund med hur de skulle lösa uppgiften eller så hade en elev en vuxen vid sin sida för att kunna följa med i lektionen. Vi kunde också se andra varianter av sociologiska element som innebar att man arbetade både enskilt, i grupp och i par.

Med pedagoger där de arbetade mer medvetet med inlärningsstilar syntes de miljömässiga elementen tydligare dels genom hur man har möblerat. Här fick också eleverna välja hur och var de skulle utföra sin arbetsuppgift. I ett annat klassrum kunde vi observera att de miljömässiga elementen inte var så framträdande. I det klassrummet var möbleringen väldigt traditionell, d.v.s. här fanns inga soffor, mattor eller annat som kunde göra att eleverna hade möjlighet att välja alternativa arbetsplatser. Deras enda möjlighet var att sitta vid arbetsborden. Pedagogen hade inte heller tagit hänsyn till belysningen. Vid en genomgång inför en lektion utgick pedagogen från ett holistiskt synsätt här fick eleverna symboler och bilder illustrerade för sig för att lättare bearbeta informationen, liksom ett drama. Detta för att få igång elevernas tankeverksamhet, då kunde vi tydligt se intresserade och motiverade elever.

Resultatet i vår undersökning pekar på att det är en fördel att arbeta enligt Dunn & Dunn's lärstilsmodell och att låta eleverna lära in via den inlärningsstil som passar dem bäst. Det är endast ett par pedagoger som konkret och medvetet arbetar utifrån att alla sinnen och lärstils-element tillgodoses i undervisningen. Elever får arbetsglädje och när de får vara med och påverka skapas motivationen och självförtroendet stärks. Därmed får eleven kunskaper och färdigheter.

4.3.2 Intervju

Resultaten från våra observationer och intervjuer visar på att pedagoger i olika grad använder olika undervisningsstilar i syfte att möta elevers olika behov av lärostilar. På frågan om vad en inlärningsstil är, menade några pedagoger att "det är elevens unika sätt att lära sig något nytt". Det visar att vissa pedagoger är mer pålästa på Dunn & Dunn's lärstilsmodell än andra som hade en annan definition, t.ex. att "man måste medvetandegöra eleverna genom att de får prova på. Pedagogerna ansåg att faktorerna i de miljömässiga elementen är viktiga. En elevs placering i klassrummet är viktigt, pedagogen menade att man inte får placera en elev på ett sådant sätt att man avskärmar denne från de övriga eleverna. En annan pedagog betonade att ett omväxlande arbetssätt är viktigt men *hur* man väljer att arbeta är mindre viktigt, t.ex. om man vill sitta i soffan eller ligga på mattan. En pedagog menade att alla i elevens närhet bör försöka skapa en miljö som är så stimulerande som möjligt för inläringen. Ytterligare en pedagog menade att musik är betydelsefullt vid omedveten inläring. Att arbeta med det sociologiska elementet så att eleverna får prova på att ibland jobba i par, grupp eller enskilt

anser de också som viktigt. En pedagog nämnde också att för att fånga eleverna i ett nytt ämne är det viktigt att arbeta holistiskt för att eleverna ska kunna se helheten.

Pedagogerna i vår undersökning anser sig arbeta aktivt för att finna alternativa sätt för att få eleven att lära in på det sätt som är det bästa för den enskilde eleven. Ett par av pedagogerna försöker ta fram material som stimulerar det taktila och kinestetiska sinnet, speciellt för de elever som har svårigheter med att lära auditivt och visuellt. De anser att de perceptuella preferenserna är de som man bör utgå ifrån för att möta barns olika behov i undervisningen. En pedagog betonar att det är viktigt att öva upp alla sinnen så att man klarar av flera sätt att lära in på. Därför planerades lektionen utifrån varje elevs olika behov där olika sinnen skulle tillgodoseas. En pedagog uttryckte dock att de enda undervisningsstilarna hon kunde fokusera på var de visuella och auditiva. Det auditiva sinnet ansåg hon själv som mest viktigt, eftersom hon ville ha feedback och dialog med eleverna. När man har försökt hitta metoder för att tillmötesgå eleven utan större resultat tar man hjälp från specialteam eller andra utomstående experter för att få stöd och vägledning.

5 Diskussion

Som blivande pedagoger är vårt uppdrag i skolan att individualisera och anpassa undervisningen till eleverna vilket också framkommer i skolans läroplan (Lärarens handbok, 2002). Den ger oss också indikationer på att eleverna inte får lära sig utifrån sina förutsättningar. Faktum är att många elever inte klarar kunskapsmålen. Vi måste börja fundera på vad vi kan göra åt det, fundera över våra metoder och inte bara konstatera att eleven inte passar hos oss. Vi bör ta hänsyn till flera olika faktorer bl.a. elevens inlärningsstil och vi får sluta tänka på att alla ska göra samma sak samtidigt på samma sätt (det är inte rättvist som vi tidigare trott). Vi anser att det är nödvändigt idag att pedagogen individanpassar undervisningen för att elever lär in på olika sätt. Har pedagogen vetskap om detta kan stora framsteg göras. Som vi vet finns det många vägar till samma kunskapsmål men det finns inga konkreta förslag på hur vi ska hjälpa eleven att nå dit. Med hjälp av det här arbetet vill vi dock belysa hur pedagoger använder olika undervisningsstilar i syfte att möta elevers olika behov och inlärningsstilar.

5.1 Inlärningsstil

Läroplanen (Lpo 94) säger att undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. I vårt arbete har vi utgått från paret Dunn's modell och den förklarar lärstil (inlärningsstil) som hur en individ koncentrerar sig, processar och bearbetar nytt och svårt material (Boström 2004). I våra klassrumsobservationer uppmärksammade vi att när eleverna arbetade efter Dunn och Dunn's modell (vilket de gjorde vid två av observationerna) och utgick från sin inlärningsstil, såg vi att eleven tog ett stort ansvar för sina uppgifter. De kunde själva bestämma i vilken ordning de skulle arbeta med uppgifterna, vilket bl.a. resulterade i att de inte jämförde och tävlade mot varandra. Vi tror också att elevernas självkänedom ökar i och med att de får välja det arbetsätt/inlärningsstil som passar dem bäst. Detta stämmer väl överens med Egidius (2005) som menar att det är viktigt att eleverna får arbeta utan stress och i sin egen takt. Dessutom ska eleverna få stöd av pedagogen och det är denne som får eleverna att aktivera sitt eget tänkande.

Enligt Imsen (1988) hör inläring och motivation samman och båda är lika viktiga för att eleven ska tillgodogöra sig undervisningen. En annan mycket viktig aspekt som vi kunde se när eleverna fick välja inlärningsstil var att deras motivation ökade. Motivation anser vi är en

förutsättning för att eleven ska utveckla nyfikenhet och lust att lära, vilket också läroplanen förespråkar i strävansmålen (Lpo94). Att eleven också känner trygghet i skolan gör att motivation bibehålls. Healy (1993) menar att om känsloklimatet är positivt och att man uppmuntrar eleven att göra val kan motivationsproblem förhindras.

Det sociologiska elementet att få prova på att arbeta i grupp eller i par är också nyttigt, menar en pedagog. Vi håller inte med Jönsson i Thors (2006) som anser att lärstilsteorin skulle innebära att alla elever arbetar alltför individanpassat, att lärandet inte sker i något kommunikativt sammanhang alls. Enligt Dunn och Dunn's modell tar man hänsyn till att ibland arbeta ensam, i par eller i grupp, här sker i allra högsta grad kommunikation! Under två av våra observationstillfällen kunde vi se att pedagogen försökte aktivera alla elevernas sinnen i undervisningen, vilka då hade möjlighet att välja olika alternativ. Honey & Mumford (2006) anser att inlärningsstilarna har styrkor och svagheter, men att de är situationsrelaterade.

I vårt resultat kunde vi inte direkt se att en elev enbart använde en enda inlärningsstil. När vi observerade detta insåg vi att begreppet inlärningsstilar inte ska bidra till att man gör diagnostiseringar. Eleverna bör inte ställas in i några fack. Vi menar att elever ska få vara olika och de ska få pröva och möta olika inlärningsstilar och naturligtvis få utveckla dem mer eller mindre. Vi kan konstatera att under tre andra lektioner hade pedagogen en undervisningsstil som i första hand riktade sig mot de visuella och auditiva eleverna. Vi uppfattade dessa lektioner mer som en traditionell undervisning. Boström (1998) menar att en sådan undervisning styrs utifrån lärobokens innehåll och där eleven bl.a. lyssnar på när pedagogen föreläser. Speciellt en pedagog uttryckte att denne inte alls utövade traditionell undervisning. När vi var där på observation uppfattade vi dock just denna lektion som väldigt traditionell. Pedagogen som var nyanställd menade att mycket var nytt i dennes arbetssituation och förklarade också att det var svårt att jobba med olika inlärningsstilar fullt ut, bl.a. att miljön i pedagogens klassrum inte var anpassad. Denne uttryckte också att det fanns otillräckligt med material på skolan. Pedagogen menar att denne mest kan erbjuda visuell och auditiv undervisningsstil och att det är dessa sinnen som eleverna också jobbar med när de ska lära något nytt, det blir alltså deras inlärningsstil. Vi menar då att det är just dessa sinnen som skolan i alla tider har kunnat erbjuda eleven och att det oftast anses som en traditionell undervisning.

Vi kan slå fast att en pedagog inte försökte att individanpassa lektionen eftersom den skulle passa så många elever som möjligt. Boström (2006) menar att teorin om inlärningsstilar i första hand börjar i barnens styrkor och behov, det skapar lust och glädje. Vi tycker att det är förvånande att inte alla pedagoger försöker att arbeta mer inriktat mot Dunn & Dunn's lärstilsmodell (se bilaga 1) där sinnena har en stor betydelse för inläringen. Ellmin (2003) menar att undervisa alla på samma sätt uppfyller inte en modern uppfattning om lärande. En av de intervjuade pedagogerna som arbetar mycket med inlärningsstilar menar dock att det är ett problem att inte ha tillräckligt med material för att individanpassa fullt ut i alla lägen.

En annan aspekt som ingår i Dunn och Dunn's modell är informationsbearbetningen d.v.s. hur elevernas hjärnor tar emot informationen (Boström, 1998). Vi anser att detta är ett mycket viktigt element ur pedagogens synvinkel. Pedagogen bör fråga sig själv hur lektionen skall planeras. Att använda sig av en holistisk och/eller analytisk informationsbearbetning är A och O inför en pedagogs presentation av ett nytt ämne i klassen. Vid en observation kunde vi se hur pedagogen hade med sig material som passade för den holistiska eleven. I Boström & Wallenberg (2005) anser forskare att eleverna lyckas i sin inläring om de använder sin högra

hjärnhalva som man gör vid en holistisk informationsbearbetning. Denna form av informationsbearbetning använde en pedagog sig av genom att börja lektionen med en holistisk inledning som sedan bröts ned till analytisk nivå. Enligt Dunn m.fl. (1995) har många barn egenskaper av både den analytiska och holistiska informationsbearbetningen. Vi tror ändå på att genom att introducera ett nytt ämne på ett holistiskt sätt gör att fler elever bearbetar informationen lättare än att introducera det på ett analytiskt sätt. Av erfarenhet tror vi att den analytiska informationsbearbetningen kommer med åren ju äldre man blir. Yngre barn kan lättare hantera information som presenteras genom en berättelse och låta barnen se symboler och bilder.

Efter att ha gjort vår litteraturstudie och genomfört vår empiriska undersökning har vi förstått att det finns ytterligare viktiga faktorer än de som vi har tagit upp som har betydelse för elevernas inläring. De pedagoger som var mer lärstilsinriktade lade stor vikt vid de miljömässiga elementen. Boström & Wallenberg (2005) anser att det är pedagogens ledarskapsroll att se till att klassrumsmiljön är tillåtande och funktionell för eleverna. Vi tror att betydelsen av att ha en trevlig miljö där eleven ska befinna sig många år av sin skoltid har underskattats. Låt eleverna själva ha åsikter om hur de anser att ett trevligt klassrum ska se ut. Att låta eleverna själva få bestämma om de ville sitta i en soffa eller på en stol vid sin plats gjorde att eleverna såg nöjda ut och att de var bekväma med situationen. Vi tror att det krävs relativt hårt arbete från pedagogens sida för att få eleverna lugna och accepterande i sin lärandemiljö. Det uppstod t.ex. inget bråk om platser i klassrummet. Boström (1998) menar att det krävs ett gediget och genomtänkt förarbete för att kunna möta elevernas olika behov. Vi tror också att om man låter eleverna vara flexibla i sin lärmiljö blir undervisningen aldrig tråkig. I klassrummet där franska lektionen pågick kunde vi inte se några speciella miljömässiga element. Tidigare forskning säger att omsorgsfullt inredda klassrum förbättrar det pedagogiska arbetet. Forskningen säger också att traditionella klassrum kan vara en orsak till att inläringen inte är lika effektiv (Boström, 1998).

Två andra faktorer som pedagogerna tog hänsyn till var ljud och ljus. Boström (1998) anser att elever kan prestera bättre om det finns svag belysning i klassrummet. Hon menar vidare, för att läsa och koncentrera sig behöver eleverna just den ljusstyrka de själva känner är behaglig. Alla klassrum hade smålampor, de användes dock inte under alla lektioner för att fylla sin funktion. Ibland var lampan i taket tänd så att smålamporna inte gjorde någon nytta. Att använda sig av musik är något som vi gärna vill tillämpa i undervisningen. Det skapar lugn anser vi. Under observationen använde en pedagog musik av Mozart för att stimulera till koncentrerat arbete. Boström & Wallenberg (2005) menar att musik är att rekommendera speciellt för den auditive som minns bäst via hörseln. Vi håller med om detta. Under vår praktikperiod har vi mött elever som vill ha mp3 spelaren på under vissa lektioner. Nu vet vi att detta kan pedagogerna säga ja till men musikvalet ska vara utav klassiskt slag.

Boström (1998) uttrycker att de miljömässiga elementen i vissa fall kan vara störande för elever med särskilda behov, det kan därför vara bra för eleven att sitta avskärmd från de andra. Boströms uttalande om detta stämmer inte med en pedagogs kommentar, som ansåg att man inte skulle avskärma en elev så att ryggen var mot tavlan. Under våra observationer kunde vi tydligt se att de flesta klassrum hade många stimuli på väggarna. Vi anser och tror att elever, som lätt påverkas av vad som finns på väggarna och därför blir distraherade, bör bli avskärmade från dessa delar i klassrummet. Trots att eleven då förlorar den sociala kontakten med de övriga eleverna, anser vi att inläringen för det specifika ämnet är viktigare att ta hänsyn till. Det sociologiska elementet kan man ta hänsyn till vid andra moment i elevens

vardag. I ett klassrum fanns anslag på väggarna som t.ex. ”du är unik”. Boström (1998) uttrycker att inläring kan ske omedvetet om det finns viktiga ord eller bilder på väggarna.

5.2 Hur pedagoger arbetar med individanpassad undervisning

Alla klasser i skolan idag har barn som är i behov av en annan undervisning d.v.s. som behöver särskild stimulans för att klara av kunskapsmålen. Om man vill utgå från lärstilspedagogiken där Dunn & Dunn är ledande, finns det många faktorer i deras modell (se bilaga 1) att ta hänsyn till, bl.a. de perceptuella preferenserna, anser Boström (1998). Det finns många olika sätt pedagogen kan undervisa på och det viktigaste pedagogen bör utgå ifrån är läroplanen som bl.a. poängterar en metodisk variation som har sin utgångspunkt hos den enskilda individen (Lpo/Lpf-94). Att undervisningen innebär en metodisk variation är oerhört viktigt ur elevens synvinkel. I en artikel i Pedagogiska Magasinet nr 3 anser Lindelöf (2006) att lärstilstänkandet utger sig för att om man trycker på de rätta knapparna kan inläringen bli lustfylld. Lindelöf menar att inläring är mer än så. Det är helt klart att precis som Lindelöf menar måste man utgå från elevens värld och kombinera den med skolans. Vi anser att det är det som lärstilspedagogiken bl.a. utgår ifrån. Vi har bl.a. sett under våra observationer att de elever som får variation i sitt lärande också utvecklar energi och motivation. Man måste alltid vara aktiv i sitt sätt att arbeta, tänka nya vägar. Doverborg (1987) menar att barnet måste vara en aktiv konstruktör. Det här kunde vi tydligt observera under en lektion i svenska som gick ut på att lära sig dubbelteckning. Här har pedagogen skapat en undervisningsstil som gör att eleverna får tillgodogöra sig innehållet genom att använda sina perceptuella preferenser d.v.s. sina sinnen på ett mycket varierat sätt. Precis som Boström (1998) menar lär vi bäst när flera sinnen är involverade. Inga tecken på trötthet eller motvilja kunde urskiljas hos eleverna trots att lektionen var relativt lång och led mot sitt slut.

Vi håller med Gardner (1998) att om pedagogen använder sig av flera olika sätt att lära ut och mäta kunskaper, kommer fler elever lyckas i skolan, istället för att många misslyckas i det rådande undervisningssystemet. En pedagog formulerade sig så här: ”Nu tänker jag mer på att det beror på mitt sätt att lära ut och inte att det är *fel* på barnet”. Enligt Drugli (2003) har man under lång tid i skolans värld ansett att om eleven inte lyckats i skolan ansåg man att orsaken låg hos barnet. Att elever misslyckas p.g.a. att pedagogen använder en felaktig undervisningsstil har vi under vår empiriska undersökning kunnat se tydliga signaler på. Detta har vi sett i lektioner där pedagogen alltför styrt undervisar på ett, som vi uppfattade det traditionellt undervisningsätt, t.ex. vid lektionen i engelska (se sid.14) där pedagogen stod framme vid tavlan och hade en undervisningsstil som mest riktades mot de visuella eleverna. Här kunde vi se att det behövdes en undervisningsstil som riktade sig till flera sinnen eftersom vi iakttog att några elever upplevde lektionen som frustrerande. Imsen (1988) menar att elevens inlärningsprocess är en förståelse för hela det sociala samspelet som fyller elevens värld.

Under vår observation vid momentet tyst läsning kunde vi se att pedagogen undervisade klassen som en hel grupp. Dock fick två elever lyssna på band och fick i och med det arbeta efter sin bästa inlärningsstil. Boström & Wallenberg (2005) menar att auditiva elever lär sig bäst genom att lyssna på band. Det anser vi också är ett bra alternativ, eftersom barn även lär sig läsa genom att lyssna. Vi kan konstatera att under intervjun framgick det att alla pedagoger säger sig arbeta aktivt för att finna alternativa sätt som passar elevers individuella lärstilar. För elever som har svårigheter att lära in genom det auditiva och visuella sinnet

försöker pedagogerna ta fram material som stimulerar det taktila och kinestetiska sinnet. Pedagogerna kopplar också in specialteam när de märker att deras metoder inte är tillräckliga. När vi frågade pedagogerna vilken undervisningsstil som tilltalade eleverna mer, svarade ett par av pedagogerna att elever föredrog att arbeta kinestetiskt och taktilt (se sid. 14). Det är intressant anser vi eftersom de traditionella läroböckerna inte är uppbyggda på det sättet, men vi tror att motivationen och lärandet kan öka om eleverna får arbeta med dessa sinnen. Motivationen ökar om man låter eleverna lära in via den inlärningsstil som passar dem bäst (Boström & Wallenberg, 2005).

När man ska stimulera de kinestetiska och taktila sinnen brukar pedagogerna låta eleverna jobba laborativt och bl.a. använda spel och pussel, vilket Boström (1998) också poängterar. Vi håller med om att de fyller en viktig funktion i skolans värld. Vi har tidigare på olika skolor märkt attityder från elever att om någon använder sig av hjälpmedel som t.ex. laborativt material så har den eleven på ett sätt fått mindre status i klassen. Kan det bero på att pedagogerna använder dessa hjälpmedel för sällan? Vi tycker att det är synd och hoppas att dessa hjälpmedel, pussel och spel ska få en annan status bland elever och pedagoger. Att man använder det som en naturlig del i inlärningsprocessen.

Vi anser att flera element har betydelse för inläringen. I ett fall hade inte pedagogen den relation som behövs för att skapa ett gott klimat i klassrummet, vilket kan bero på att denne var nyanställd. Healy (1993) anser att grunderna till ett livslångt lärande bl.a. är att känsloklimatet är positivt. Vad vi menar är att en elevs utveckling alltid sker i relation till pedagogen och till klasskamraterna. Att öva in och förhöra glosor på ett traditionellt sätt som det vi fick vara med om på lektionen, tycker vi inte gynnar dagens elever på rätt sätt. Vi anser att orden hamnar i korttidsminnet. Om eleverna hade fått komplettera pedagogens auditiva och visuella undervisningsstil med att spela spel t.ex. bingo eller att göra andra olika aktiviteter med orden, så hade det krävts mer bearbetning av hjärnan. Det gör att orden lättare lagras i långtidsminnet. Gardner (1998) menar att om pedagogen använder sig av flera olika sätt att mäta kunskaper skulle fler elever lyckas i skolan. Ett annat emotionellt element vi kan konstatera som pedagogen var bristfällig med var själva strukturen på undervisningen. Boström och Wallenberg (2005) menar att eleverna känner sig trygga om det bl.a. finns struktur i klassrummet. Vi tänker då i första hand på *hur* pedagogen skrev på tavlan. Pedagogen kunde ha skrivit större och tydligare, det hade varit lättare för eleverna att se orden tydligt. Boström (1998) menar att pedagogen måste ha självkänedom om hur denne både lär in och lär ut. Vi menar med detta att om pedagogen själv lär in på ett speciellt bra sätt betyder inte det att denne ska lära ut på samma sätt. Pedagogen måste alltså särskilja på dessa begrepp. Boström menar också att pedagogen måste kunna undervisa multisensoriskt, d.v.s. det är då som pedagogen når många elever, vilket vi kan koppla samman med en av pedagogernas svar i vår studie när vi ställde frågan: På vilket sätt jobbar du med en elev som du ser är i behov av en individanpassad inlärningsstil? Varav pedagogen svarar att för att nå flera elever måste man jobba med flera sinnen. Pedagogen uttrycker det på följande sätt: ”Man måste träna upp alla sinnen, vi lever i en multisensorisk värld”. Att utgå från elevens inlärningsstil anser vi är en viktig uppgift för pedagogen att sträva efter. Det krävs att pedagogen har ett genuint intresse för eleven, vilja sätta sig in i vilken ”typ” eleven är. Vilket arbetssätt passar den här eleven? (Man måste alltid vara aktiv i sitt sätt att arbeta och tänka nya vägar).

Vid en av våra observationer fick vi möjlighet att besöka den ”lilla gruppen”. Vår förhoppning var att vi skulle få se hur pedagogen individanpassade undervisningen för dessa elever med särskilda behov. När vi kom dit hade det blivit omstruktureringar i lektionsplaneringen, man skulle nu ha franska tillsammans med år 6 för att få en introduktion

i ett nytt språk. För den lilla gruppen blev det en ny situation att integreras med en annan klass. Specialpedagogen fyllde här en stor funktion genom att stötta och vägleda eleverna framåt. Dennes närvaro var en förutsättning för att det skulle fungera för eleverna i språklärares traditionella undervisningsstil. Boström & Wallenberg (2005) menar att elever har ett trygghetsbehov då pedagogen bör se till att eleverna mår psykiskt bra. Vi känner att för den här typen av elever är det särskilt viktigt med en individualiserad undervisning som de i sin lilla grupp i vanliga fall faktiskt har. Om specialpedagogen inte varit med den lilla gruppen under språklektionen hade de förmodligen aldrig varit delaktiga eller motiverade. Specialpedagogen hjälpte en av eleverna med att skriva ner det som skrevs på tavlan. Det fanns ingen möjlighet för honom att vare sig se eller följa med i språklärares takt när denne skrev på tavlan. Här kunde vi tydligt se och hålla med en av pedagogerna som ansåg att en lärare bör hålla sig i närheten av elever som har speciella behov.

5.3 Slutsatser

- Ett par av pedagogerna definierar inlärningsstil på ett sätt som liknar Dunn & Dunn's definition d.v.s. hur en individ koncentrerar sig, processar och bearbetar nytt och svårt material.
- Flera pedagoger anser att de har förståelse för elevers olika inlärningsstilar och att de individanpassar undervisningen. Elever som får individanpassad undervisning får motivation, arbetsglädje och därmed självkänsla. Under våra observationer kunde vi se att tre av pedagogerna i hög grad arbetade individanpassat, de övriga pedagogerna hade en mer traditionell undervisning.
- Endast 2 av 5 pedagoger har varierad undervisning, där de använder sig av metoder som utgår från Dunn & Dunn's olika faktorer. Dessa pedagoger tillgodoser inte bara de visuella och auditiva preferenserna utan också de taktila och kinestetiska preferenserna samt de miljömässiga och sociologiska elementerna. En pedagog hade en individanpassad undervisning men utgick inte lika tydligt utifrån Dunn & Dunn's modell.
- 2 av 5 pedagoger undervisar mer traditionellt d.v.s. använder metoder som främst utgår från de auditiva och visuella preferenserna.
- Det behövs tid för ett ömsesidigt reflektionsutbyte mellan pedagoger för att ifrågasätta traditionell undervisningspedagogik och för att skapa erfarenhetsutbyte när det gäller varierande metoder.

5.4 Slutord

Om vi ska kunna uppfylla vårt uppdrag, nämligen att leda elevernas lärande måste vi veta hur individen bäst lär in på. Vi har inte sett att elever lär in bättre via en speciell inlärningsstil. Vi tror att lärstilspedagogiken kan ge många värdefulla tillskott till oss i vår blivande pedagogroll. Pedagogiken är en praktisk teori med en bred metodisk repertoar för att individanpassa undervisningen. Vi menar att pedagogen är den som äger kompetensen till att anpassa undervisningen till elevens inlärningsstil. Det är pedagogen som måste använda en

undervisningsstil som passar eleven d.v.s. undervisningen ska inte ske på pedagogens villkor utan på elevens. Det är också viktigt att använda olika metoder som pedagogen själv tror på annars tror inte heller eleven att de kommer att lyckas i sin undervisning. Det är bra om pedagoger som arbetar med elevernas inlärningsstilar också samarbetar och kan dela med sig av materialet. Dessutom kan man reflektera med kollegor och vara mer öppen för förändring. Vi tror också att det blir roligare och mer stimulerande att arbeta inom skolan. Vi anser att skolorna idag verkligen måste gå in i läroplanen och titta på strävansmålen, där det tydligt framgår att undervisningen ska anpassas till varje elev, vilket är en problematik som finns i dagens skola. Det behövs en förändring och ett nytänkande. För att kunna använda sig av olika metoder och varierande pedagogik krävs det både resurser och ekonomi för att kunna genomföra detta, men framförallt fördjupad kunskap. Efter att ha genomfört vår empiriska undersökning och jämfört resultaten med tidigare forskning har vi fått kunskap om och förståelse för hur pedagoger kan använda olika undervisningsstilar i syfte att möta elevers olika behov och inlärningsstilar. Vi anser att det finns många bra faktorer ur Dunn & Dunn's lärstilsmodell som vi kan ha nytta av och ta hänsyn till i våra blivande pedagogroller. För att få ett ännu vidare sammanhang när det gäller inlärningsstilar skulle det vara intressant att forska kring hur medvetna elever är när det gäller att hitta sin egen inlärningsstil. Det skulle även vara intressant att ta reda på hur föräldrar känner inför vetenskapen om att deras barn arbetar med olika inlärningsstilar.

Referenslista

Böcker:

- Boström, L. (1998). *Från undervisning till lärande*. Jönköping: Brain Books AB.
- Boström, L. (2004). *Lärande & Metod*. Jönköping: University Press Dissertation.
- Boström, L. & Wallenberg, H. (2005). *Inläring på elevernas villkor, inlärningsstilar i klassrummet*. Jönköping: Brain Books AB.
- Boström, L. (20061101). Älvsjö: Skolforum.
- Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken- för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Doverborg, E. (1987). *Inläring och utveckling, barnet, förskolan och skolan*. Stockholm: Liber AB.
- Drugli, M. B. (2003). *Barn vi bekymrar oss om*. Stockholm: Liber AB.
- Dunn, R., Dunn, K., & Treffinger, D. (1995). *Alla barn är begåvade på sitt sätt, utveckla barnets unika potential, talanger och förmågor*. Jönköping: Brain Books AB.
- Egidius, H. (2005). *Att vara lärare i vår tid*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Ellmin, R. & Ellmin, B. (2003). *Att arbeta med portfolio- teori, förhållningssätt och praktik* Författarna och Förlagshuset Gothia AB.
- Evenshaug, O. & Hallen, D. (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Gardner, H. (1998). *Så tänker barn- och så borde skolan undervisa*. Jönköping: Brain Books AB.
- Healy, J. M. (1993). *Barns inläring och utveckling*. Jönköping: Brain Books AB.
- Honey, P. & Mumford, A. (2006). *Lärstilar-Handledarguide*. Lund: Studentlitteratur.
- Imsen, G. (1988). *Elevers värld: introduktion i pedagogisk psykologi* Lund: Studentlitteratur.
- Läraryrket. (2002). *Lärarens handbok*. ISBN 91-85096-830.
- Merriam, S. B. (1999). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R. & Davidsson, B. (1994). *Forskningsmetodikens grunder*, Lund: Studentlitteratur.
- SKOLFS: 1 1994- års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94). Stockholm: Skolverket. . Nya upplagan 2006.

Stensmo, C. (1997). *Ledarskap i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Stukát, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Tidskrifter:

Boström, L. (2006). *Ögat, örat eller handen?* Ur Pedagogiska magasinet nr.3 s.16.

Lindelöf, R. (2006). *Tankar om lärstilar är inte vetenskap*. Ur Lärarnas Tidning nr 18 s.39.

Thors, C. (2006). *Modelfluga eller halmstrå*. Ur Pedagogiska magasinet nr 3 s.25-26.

Cd-rom:

Nationalencyklopedins ordbok (2000). Version 1[cd-rom]. Bokförlaget Nationalencyklopedin AB. Malmö. ISBN 91-7133-749-0.

Internet:

<http://www.skolverket.se/sb/d/246/a/1696>. Hämtat från Skolverket 20060901. *Skolor tidsplanerar utan hänsyn till elevernas individuella behov*. (2003).

<http://www.larstilscenter.se/larstilarram.htm>. Hämtat från Lärstilscenter 20061009.

Bilaga 1

Observationsschema

Datum:

Klass:

Pedagog:

Beskrivning

Miljömässiga element:

Emotionella element:

Sociologiska element:

Fysiologiska element:

Psykologiska element:

Intervjufrågor till pedagog

1. Vad är inlärningsstil för dig?
2. Hur känner du inför arbetet med att jobba med inlärningsstilar?
3. På vilket sätt jobbar du med en elev som du ser är i behov av en individanpassad inlärningsstil?
4. Vilket undervisningsätt föredrar du?
5. Finns det någon undervisningsstil som är mer tilltalande för elever?